

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет урбаністики та просторового планування
Кафедра міського господарства

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

на тему:

**«РЕАЛІЗАЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ (НА ПРИКЛАДІ
ЛУЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ)»**

МИРОНЮК ІГОР ВАЛЕНТИНОВИЧ

Київ 2024 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет урбаністики та просторового планування
Кафедра міського господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

„___” _____ 20__ року

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА
на тему**

**«РЕАЛІЗАЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ (НА ПРИКЛАДІ
ЛУЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ)»**

Виконав студент групи МБГм-23-2
Миронюк Ігор Валентинович

Спеціальність: 192 Будівництво та цивільна інженерія
ОП: Міське будівництво та господарство

Керівник: Денисенко Н.О.
Доцент, кандидат економічних наук

Київ 2024 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: урбаністики та просторового планування

Кафедра: міського будівництва

Освітній рівень: магістр за ОПШ

Галузь знань: 19 «Архітектура та будівництво»

Спеціальність: 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

Освітня програма: «Міське будівництво та господарство»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

„___” _____ 20__ року

**З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

Миронюку Ігорю Валентиновичу

1. Тема роботи: «Реалізація сталого розвитку території (на прикладі Луцької територіальної громади)»

затверджена наказом ректора КНУБА № __ від «__» _____ 20__ року

2. Керівник роботи к.е.н. Денисенко Н.О.

3. Строк подання студентом роботи до захисту _____

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

Р. 1. Теоретичні основи сталого розвитку території

Р. 2. Діагностика еколого-економічного стану території

Р. 3. Формування стратегії соціально-економічного розвитку території

5. Графічний матеріал за розділами

Р. 1. Лист 2. «Теоретичні основи сталого розвитку території»

Р. 2. Лист 3 «Загальна схема громади»

Лист 4 «Схема транспортної інфраструктури»

Лист 5 «Схема інфраструктури громадського транспорту»

Лист 6 «Схема зелено-блакитної мережі»

Лист 7 «Схема розміщення закладів охорони здоров'я»

Лист 8 «Схема розміщення закладів освіти»

Лист 9 «Економічний аналіз Луцької територіальної громади.

SWOT-аналіз»

Лист 10 «Стратегія розвитку Луцької територіальної громади»

Лист 11 «Стратегія розвитку Луцької територіальної громади»

6. Календарний план виконання роботи:

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Вступ	30.05.2024
Розділ 1.	14.06.2024
Розділ 2.	25.08.2024
Розділ 3.	24.11.2024
Висновки	25.11.2024
Список літератури	30.05.2024
Остаточне оформлення роботи	30.11.2024
Направлення роботи на рецензування, перевірку на плагіат	
Попередній захист роботи на кафедрі	

7. Консультанти розділів кваліфікаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірів	
		Дата	Підпис
Розділ 1.			
Розділ 2.			
Розділ 3.			

8. Дата видачі завдання _____

Зав. кафедри

(підпис)

Апостолова-Сосса Л.О.

(прізвище та ініціали)

Керівник

(підпис)

Денисенко Н.О.

(прізвище та ініціали)

Студент

(підпис)

Миронюк І.В.

(прізвище та ініціали)

РЕЗЮМЕ (summary) до кваліфікаційної випускної роботи студента:		Миронюк Ігор Валентинович	
Назва ВНЗ	Київський національний університет будівництва і архітектури		
Тема	Реалізація сталого розвитку території (на прикладі Луцької територіальної громади)		
Освітній ступінь	Магістр за освітньо-професійною програмою навчання		
Факультет	Урбаністики та просторового планування		
Кафедра	Міського господарства		
Спеціальність	192 Будівництво та цивільна інженерія		
Освітня програма/група	Міське будівництво та господарство / МБГм-23-2		
Керівник	к.е.н. Денисенко Н.О.		
Обсяг роботи:	пояснювальна записка, стор.	Розділів	креслень формату А1
	65 (шістдесят п'ять)	3 (три)	12 (дванадцять)
Розділ 1	Теоретичні основи сталого розвитку території		
Розділ 2	Діагностика еколого-економічного стану території		
Розділ 3	Формування стратегії соціально-економічного розвитку території		
Висновки	У магістерській роботі було проаналізовано сучасні підходи до реалізації сталого розвитку територій на прикладі Луцької територіальної громади, що дозволило визначити ключові пріоритети, виклики та можливості для забезпечення збалансованого розвитку громади. Запропоновані рекомендації спрямовані на покращення економічної, соціальної та екологічної складових розвитку громади, із акцентом на ефективне використання ресурсів та підвищення якості життя мешканців. Реалізація зазначених заходів сприятиме не лише зміцненню локальної економіки, а й створенню умов для довготривалого сталого розвитку громади.		
Ключові слова: сталий розвиток, територіальна громада, соціально-економічний розвиток, зелене місто, місцевий розвиток, економічне відновлення, взаємодія з іншими громадами.			

Укладач: _____ / _____ /

Керівник: _____ / _____ /

“ ___ ” _____ 202__

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ.....	9
1.1. Формування концепції сталого розвитку регіону	9
1.2. Оцінювання та прогнозування соціально-економічного розвитку територіальних громад	14
1.3. Фінансування соціально-економічного розвитку територіальних громад	19
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ТЕРИТОРІЇ	22
2.1 Характеристика Луцької територіальної громади.....	22
2.1.1 Історична довідка.....	22
2.1.2 Мобільність та транспортне сполучення.....	25
2.1.3 Природне середовище	30
2.2 Економічний аналіз Луцької територіальної громади	31
2.3 Соціальний аналіз та обслуговування населення	36
2.4 Культурне життя та туризм	37
2.5 . SWOT аналіз	41
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ.....	47
3.1. Виклики місцевого економічного розвитку в умовах війни та післявоєнного відновлення	47
3.2. Проектні пропозиції та основні напрямки розвитку Луцької міської територіальної громади	51
3.2.1 Економічний розвиток.....	51
3.2.2 Розвиток зв'язків в середині громади	53
3.2.3 Розвиток туризму та історичної спадщини	54
3.2.4 Зелене місто	56
3.2.5 Взаємодія з іншими громадами	57
ВИСНОВОК.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61
Додатки.....	64

ВСТУП

Актуальність теми магістерської роботи полягає в тому, що в умовах глобалізації та прискореного розвитку сучасного світу проблема сталого розвитку територій набуває особливої важливості для забезпечення довгострокового балансу між економічним зростанням, соціальним розвитком і збереженням навколишнього середовища. У світі, де ресурси є обмеженими, а екологічні виклики стають все більш гострими, сталий розвиток стає основою не лише для економічного процвітання, але й для соціальної стабільності, підвищення якості життя населення та збереження природних ресурсів для майбутніх поколінь.

Завдання сталого розвитку набувають особливої актуальності на рівні місцевих громад, де відбувається безпосереднє взаємодія між громадянами, органами влади та підприємствами. Саме на рівні територіальних громад можна найбільш ефективно реалізовувати стратегії сталого розвитку, враховуючи місцеві особливості, ресурси та потреби. В Україні, де триває процес децентралізації, особливу роль відіграють територіальні громади, які отримали більшу автономію у вирішенні соціально-економічних питань, а також мають можливість активніше впливати на стратегії сталого розвитку своєї території.

Луцька територіальна громада є яскравим прикладом серед міст обласного підпорядкування, що має значний потенціал для впровадження сталого розвитку. Місто Луцьк є адміністративним, економічним та культурним центром Волинської області, де зосереджено значну кількість підприємств, інфраструктурних об'єктів та природних ресурсів. У той же час, місто стикається з низкою викликів, таких як забруднення навколишнього середовища, проблема доступу до якісних соціальних послуг, необхідність розвитку інфраструктури для підтримки сталого економічного зростання.

Особливу актуальність набуває проблема впровадження сталих екологічних практик, збереження природних ландшафтів, енергозбереження, управління відходами та сталого міського транспорту. Крім того, важливим аспектом є підтримка соціальної рівності та доступу до базових послуг для всіх верств населення.

У цьому контексті, аналіз реалізації сталого розвитку на прикладі Луцької територіальної громади дозволить виявити не тільки сильні сторони існуючих ініціатив, але й проблеми, які потребують вирішення для підвищення ефективності розвитку громади в умовах сталого розвитку. Враховуючи важливість цього процесу для подальшого розвитку громади та забезпечення її стійкості, дослідження актуальності реалізації принципів сталого розвитку саме в Луцькій територіальній громаді є надзвичайно важливим для наукової та практичної сфери.

Таким чином, дана робота має не лише теоретичну значущість для розуміння механізмів сталого розвитку, але й практичну цінність для розробки рекомендацій щодо покращення управління територією та впровадження більш ефективних інструментів сталого розвитку на місцевому рівні. Метою даної магістерської роботи є аналіз процесів реалізації сталого розвитку на прикладі Луцької територіальної громади.

Об'єктом дослідження магістерської роботи є сталий розвиток територіальної громади.

Предметом дослідження є формування стратегії соціально-економічного розвитку території в умовах війни та післявоєнного відновлення.

Для досягнення мети в роботі вирішено наступні завдання:

1. проаналізувати теоретичні основи сталого розвитку території;
2. виконати діагностику еколого-економічного стану території;
3. сформувати стратегії соціально-економічного розвитку території.

Магістерська робота складається графічної частини в якій представлено 12 (дванадцяти) листів та пояснювальної записки, яка складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ

1.1. Формування концепції сталого розвитку регіону

Термін «сталий розвиток» є багатограним, оскільки включає в себе різні аспекти: соціальний, екологічний та економічний, а також численні показники, які його характеризують.

Сталий розвиток забезпечує можливість для ефективної діяльності суспільства в довгостроковій перспективі. Основною метою є досягнення соціальної справедливості, економічної стабільності та раціонального використання природних ресурсів для збереження навколишнього середовища. Важливо зазначити, що концепція сталого розвитку охоплює вирішення проблеми голоду та бідності, зменшення нерівності в рівні життя, покращення добробуту населення, охорону морських ресурсів, захист екосистем та інші аспекти. Досягти сталого розвитку можна лише шляхом виконання всіх 17 цілей, визначених у резолюції ООН. Однак, для глибшого розуміння і аналізу, варто також зосередити увагу на окремих цілях і детальніше вивчити їх реалізацію. [1- 3]

Усі компоненти, цілі, індикатори та завдання систематизовано у таблиці 1.1.

Сталий розвиток територіальних громад набуває особливої важливості в умовах сучасних викликів. Міста стикаються з різноманітними проблемами, такими як забруднення повітря, затори на дорогах, нестача ресурсів і погіршення якості життя населення. Сталий розвиток міст може стати ефективним інструментом для вирішення цих проблем та забезпечення стабільного розвитку в майбутньому. [1]

Сталий розвиток міст передбачає такий розвиток громад, який задовольняє потреби нинішнього покоління, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. Це включає забезпечення гармонійного розвитку економіки, суспільства та навколишнього середовища.

Одним із ключових аспектів сталого розвитку громад є забезпечення чистоти довкілля та зменшення негативного впливу міст на навколишнє середовище. Це можна досягти через впровадження енергоефективних технологій, встановлення сучасних систем управління відходами та покращення якості повітря. Окрім того, підтримка зелених насаджень та створення зелених зон сприяють зменшенню негативного впливу міської інфраструктури на клімат і довкілля.

Таблиця 1.1.

Індикатори та завдання цілей сталого розвитку територіальних громад і регіонів за компонентами [1]

Компоненти	Індикатори	Завдання	Цілі
Суспільна	Рівень бідності	Підвищити рівень добробуту населення, зокрема знизити рівень бідності	Подолання бідності
	ІСЦ на продукти харчування, показники споживання м'яса, риби, овочів, фруктів	Мінімізувати рівень цін на продукти харчування, Забезпечити доступність збалансованого харчування для різних верств населення	Подолання голоду
	Коефіцієнт смертності, у тому числі дітей, частка витрат на охорону здоров'я	Мінімізувати смертність, якій можна запобігти, зокрема вакцинуванням населення, модернізацією медицини, новітніх підходів до лікування населення тощо, Реформувати систему охорони здоров'я з урахуванням фінансових складових	Міцне здоров'я та благополуччя
	Показники якості та доступності освіти	Забезпечити доступність якісної освіти на всіх рівнях	Якісна освіта
	Частка жінок та дівчат, що піддавались насильству, дискримінації на роботі тощо	Ліквідація усіх форм дискримінації щодо жінок і дівчат	Гендерна рівність
	Коефіцієнти децильної диференціації доходів населення	Зростання доходів найменш захищених та найменш забезпечених верств населення, запобігання дискримінації у суспільстві	Скорочення нерівності

Продовження таблиці 1.1.

Суспільна	Рівень злочинності, рівень корупції, рівень довіри до суду та інших інституцій	Скоротити насильство, виявити постраждалих від різних видів злочинів, підвищити рівень довіри до суду та забезпечити рівний доступ до правосуддя	Мир, справедливість та сильні інститути
Економічна	Рівень зайнятості, ВВП, показники ефективності виробництва	Підвищити рівень зайнятості населення, сприяти економічному зростанню, а також забезпеченню надійних та безпечних умов праці для всіх працюючих	Гідна праця та економічне зростання
	Показники доступності дорожньотранспортної інфраструктури, показники фінансування наукових досліджень, зокрема участі молоді у них	Забезпечити доступність дорожньо-транспортної інфраструктури, сприяти розвитку наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок, забезпечити збільшення участі молоді у наукових дослідженнях	Промисловість, інновації та інфраструктура
	Коефіцієнт платоспроможності позичальника; Частка регіонів, що затвердили і впроваджують регіональні стратегії розвитку та плани заходів з їх реалізації, розроблені за участю громадськості; Кількість пам'яток національного та місцевого значення, включених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України; Площа природнозаповідного фонду загальнодержавного значення, % території країни; Обсяг викидів у атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами викидів, % до рівня 2015 року.	Забезпечити доступність житла; Забезпечити розвиток поселень і територій виключно на засадах комплексного планування та управління за участю громадськості; Забезпечити збереження культурної і природної спадщини із залученням приватного сектору; Зменшити негативний вплив забруднюючих речовин; Забезпечити розробку і реалізацію стратегій місцевого розвитку, спрямованих на економічне зростання, створення робочих місць, розвиток туризму, рекреації, місцевої культури і виробництво місцевої продукції	Сталий розвиток міст та громад

Завершення таблиці 1.1.

Економічна	Прямі іноземні інвестиції, зовнішній борг	Сприяти покращенню інвестиційного клімату, знижувати боргове навантаження на економіку	Партнерство заради стійкого розвитку
Екологічна	Показники безпечності та якості питної води, обсяг викидів у стічні води, водосмність ВВП	Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, доступність сучасних систем водовідведення, мінімізувати скидання неочищених стічних вод, зокрема з використанням інноваційних технологій водоочищення, підвищити ефективність водокористування	Чиста вода та належні санітарні умови
	Показники виробництва електроенергії, у тому числі виробленої з відновлюваних джерел, енергоємність ВВП	Модернізувати мережі для забезпечення надійного та сталого енергопостачання, сприяти диверсифікації постачання первинних енергетичних ресурсів, підвищити енергоефективність економіки	Доступна та чиста енергія
	Обсяг викидів парникових газів	Обмежити викиди парникових газів	Пом'якшення наслідків зміни клімату
	Обсяги видобування морських біоресурсів, частка викидів у морське середовище	Забезпечити ефективне регулювання видобутку морських біоресурсів та мінімізувати забруднення морського середовища	Збереження морських ресурсів
	Показники збереження, відновлення та сталого використання наземних і внутрішніх прісноводних екосистем, лісів, гірських екосистем, ґрунтів	Сприяти сталому управлінню лісами, гірськими екосистемами, забезпечувати збереження, відновлення та стале використання наземних і внутрішніх прісноводних екосистем	Захист екосистем суші
	Ресурсоємність ВВП, показники відходів в усіх видах економічної діяльності	Знизити ресурсоємність економіки, забезпечити стале раціональне використання хімічних речовин, знизити рівень відходів виробництва та споживання	Відповідальне споживання та виробництво

Іншим ключовим аспектом сталого розвитку громад є забезпечення соціальної справедливості та рівності. Це можна досягти, надаючи рівні можливості для всіх мешканців громади, зокрема в сферах освіти, охорони здоров'я та інфраструктури. Окрім того, громади можуть підтримувати соціальні ініціативи та програми, які сприяють покращенню якості життя місцевих жителів.

Досягнення завдань Цілі 11 «Сталий розвиток міст і громад» у рамках зазначеної резолюції орієнтоване на покращення підходів до містобудування, управління та розвитку міст і громад, з урахуванням принципів інклюзивності, безпеки та сталості, а також на запобігання ризикам, що можуть призвести до погіршення якості життя населення. [1]

Адміністративно-територіальна реформа в Україні призвела до перерозподілу ресурсів і сфер впливу. Хоча громади отримали більше можливостей для збільшення надходжень до місцевих бюджетів, водночас зросли їх зобов'язання щодо відповідального управління ресурсами та охорони навколишнього середовища. Підприємства, зареєстровані на території громад, тепер повинні бути більш зацікавлені в загальному економічному процвітанні громади, а також активно підтримувати розвиток інфраструктури та благоустрій. Саме пропозиції бізнесу та громадських організацій мають важливе значення при розробці стратегій розвитку міст і громад для визначення інноваційних та ефективних рішень, що сприяють вирішенню складних глобальних питань сталості громад і територій. [1]

Індикатори, які використовуються для вимірювання рівня досягнення економічних, соціальних та екологічних аспектів розвитку, можуть варіюватися в залежності від територіальної приналежності. Часто державні статистичні спостереження не дозволяють детально аналізувати окремі індикатори на рівні регіонів чи територіальних громад. Оцінюючи доступ до відкритих даних і особливості ведення державних спостережень на рівні регіонів, у межах цього дослідження запропоновано використовувати набір індикаторів для цілі 11 в такій редакції (див. табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Індикатори сталого розвитку територіальних громад та регіонів [1]

Позначення	Індикатор
11.1.1 (X1)	Коефіцієнт платоспроможності покупця, (співвідношення місячної опосередкованої вартості спорудження житла (вартість 1 м кв загальної площі квартир будинку, грн.) до місячної заробітної плати (у розрахунку на одного штатного працівника, грн)
11.1.2 (X2)	Нові іпотечні кредити, що видані фізичним особам за звітний період за регіонами, тис. грн
11.2.1 (X3)	Частка територіальних громад, які долучилися до процесу стратегічного планування, %
11.3.1 (X4)	Кількість пам'яток культурної спадщини місцевого значення, занесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України
11.3.2 (X5)	Кількість пам'яток культурної спадщини національного значення, занесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України
11.3.3 (X6)	Питома вага площі природно-заповідного фонду у % до площі адміністративно-територіальної одиниці, %
11.4.1 (X7)	Кількість надзвичайних ситуацій у регіонах України*у 2021 році, випадків
11.5.1 (X8)	Обсяг викидів у атмосферне повітря забруднюючих речовин, % до рівня 2015 року
11.5.2 (X9)	Викиди діоксиду вуглецю, тис. т
11.6.1 (X10)	Кількість зайнятих працівників у суб'єктів господарювання туристичної діяльності у 2020 році (код за КВЕД-2010 – 55.1, 55.2, 55.3, 79.11, 79.12), осіб

1.2. Оцінювання та прогнозування соціально-економічного розвитку територіальних громад

Оцінювання та прогнозування є ключовими складовими аналітичної роботи посадових осіб, відповідальних за соціально-економічний розвиток громад. Вони є необхідними інструментами для отримання оцінок якості та

ефективності управлінської діяльності, а також для визначення бажаних перспективних станів соціально-економічного розвитку громад і окремих його сфер (див. рис. 1.1). [4]

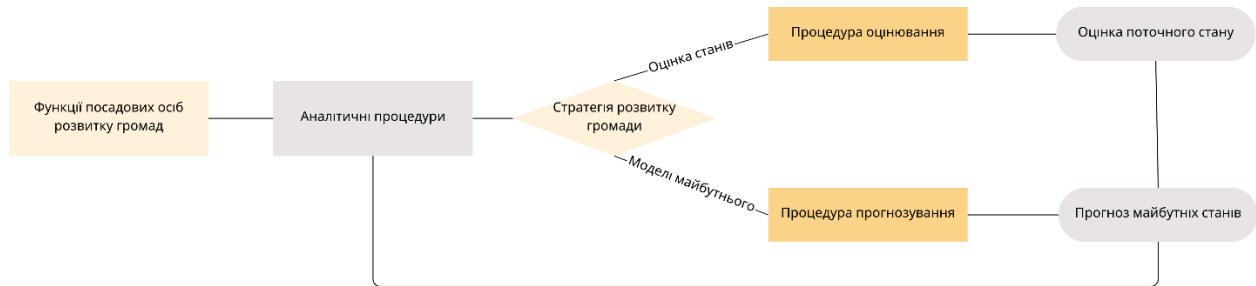

Рис. 1.1. Взаємозв'язок і послідовність процесів оцінювання і прогнозування

Методологія оцінювання базується на процесному, інституційному та системно-синергетичному підходах. Вона є сукупністю знань про методи оцінки процесів і результатів діяльності, що ґрунтуються на методологічних і етичних принципах [5]. Основними методологічними принципами оцінювання є: планування, обґрунтованість оцінки, доцільність вибору методів і технік, аналіз інформації, формування висновків, а також відповідальність за результати й рекомендації. Етичні принципи охоплюють чесність, об'єктивність, конфіденційність, професійну поведінку та дотримання професійних норм.

Методологія оцінювання соціально-економічного розвитку громад, програм чи проєктів передбачає дотримання таких вимог:

- Прозорість: забезпечення відкритого доступу до процедур оцінювання для всіх зацікавлених сторін і зрозумілості для тих, кому результати призначені.
- Достатність показників: отримання повної та достовірної інформації про стан соціально-економічного розвитку громади для забезпечення точності й об'єктивності оцінки.
- Достовірність та релевантність: забезпечення відповідності інформації фактичному виконанню завдань, а також виявлення причин відхилень від запланованих результатів.

- **Змістовність:** охоплення показниками первинної та вторинної інформації щодо всіх напрямів соціально-економічного розвитку громади.
- **Доступність:** спрощення системи критеріїв та індикаторів для зручності моніторингу, контролю та оцінки.
- **Єдність і диференційованість:** забезпечення узгодженості завдань і напрямів діяльності на всіх рівнях управління програмами, проєктами чи сферами соціально-економічного розвитку.

Процес оцінювання складається з кількох взаємопов'язаних етапів. Перш за все, необхідно розробити та визначити критерії оцінювання, тобто з'ясувати, що саме слід вимірювати, і встановити, як це буде здійснюватися. Далі здійснюється підготовка та впровадження системи вимірювання, яка передбачає планування доступу до необхідних даних, створення механізму збору інформації, а також розробку процесів обробки й розподілу даних. Зібрані дані аналізуються за допомогою аналітичних процедур, що дозволяє отримати підсумкові результати у вигляді якісних оцінок. Завершальним етапом є перевірка та вдосконалення системи вимірювання, включаючи її регулярне оновлення й контроль відповідності критеріїв стратегічним цілям соціально-економічного розвитку громади.

У практиці управління соціально-економічним розвитком територіальних громад процедура оцінювання зазвичай зосереджується на визначенні кількох ключових аспектів. Вона включає аналіз ступеня досягнення заявлених цілей шляхом порівняння фактичних результатів із запланованими показниками. Оцінюється динаміка змін індикаторів, зокрема їх напрямок, швидкість та відповідність поставленим управлінським цілям. Також досліджується, наскільки отримані результати програм чи проєктів відповідають суспільним потребам і сприяють вирішенню актуальних проблем громади, враховуючи рівень задоволеності населення. Крім того, оцінюється відповідність показників соціально-економічного розвитку громади міжнародним стандартам і нормативам, таким як якість життя, рівень доходів чи ціни. Завершальним етапом є визначення позиції громади серед інших шляхом порівняння

індикаторів соціально-економічного розвитку з показниками інших громад на регіональному, національному чи міжнародному рівнях, що здійснюється через рейтингове оцінювання.

Розробка моделей прогнозування соціально-економічного розвитку територіальних громад, як у цілому, так і в окремих сферах, повинна базуватися на дотриманні ключових принципів.

Принцип цілісності передбачає створення взаємопов'язаних прогнозних і програмних документів, що охоплюють економічний і соціальний розвиток громади як загалом, так і в окремих напрямках, з урахуванням коротко- та середньострокових перспектив. Об'єктивність гарантується використанням офіційних статистичних даних, а також інформації від органів державної влади та місцевого самоврядування.

Принцип науковості базується на застосуванні наукових підходів, постійному вдосконаленні методології та використанні кращого світового досвіду в прогнозуванні. Гласність забезпечує відкритий доступ громадськості до прогнозних документів, що включають перспективи розвитку та кількісно-якісні показники соціально-економічного стану громади.

Принцип самостійності підкреслює відповідальність місцевих органів влади та самоврядування за створення, затвердження та виконання прогнозних документів у межах своїх повноважень. Рівність означає врахування інтересів усіх жителів громади, підприємств і організацій незалежно від форми власності.

Нарешті, принцип пріоритету інтересів громади акцентує увагу на першочерговому спрямуванні зусиль органів влади на підвищення рівня та якості життя мешканців громади при формуванні прогнозів і стратегій розвитку. [6]

Серед ключових проблем у процесі оцінювання та прогнозування соціально-економічного розвитку територіальних громад, а також у формуванні стратегій розвитку, що відповідають реальному стану, виділяються наступні. Перше – це визначення переліку внутрішніх та зовнішніх факторів, які впливають на динаміку соціально-економічного розвитку громади як у цілому,

так і в окремих сферах. Друге – ідентифікація основних чинників, що визначають зміни в соціально-економічних показниках громади.

Особливу складність становить вибір і обґрунтування найбільш ефективних методів прогнозування. Це включає формування інформаційної бази, проведення статистичної обробки емпіричних даних, розробку відповідних прогнозних моделей, а також перевірку їх надійності, точності, адекватності та стабільності. Застосування прогнозів і їх перевірка часто здійснюються за допомогою імітаційного моделювання, що дозволяє оцінити практичну доцільність отриманих результатів. [6]

Процес прогнозування зазвичай складається з п'яти основних етапів. На першому етапі проводиться аналіз поточного стану соціально-економічного розвитку громади або її окремих сфер, ідентифікуються проблемні аспекти, визначаються завдання та цілі прогнозування, обирається інформаційна база та створюється детальний план проведення прогнозування.

Другий етап включає збір і первинну обробку даних, аналіз показників, виявлення значущих взаємозв'язків, кластеризацію, ранжування та визначення ключових факторів, що впливають на соціально-економічний розвиток громади.

На третьому етапі розробляються прогнозні моделі із застосуванням найбільш підходящих математико-статистичних методів, таких як регресійний аналіз, факторний аналіз, моделювання причинно-наслідкових зв'язків, часові ряди, нейронні мережі тощо.

Четвертий етап передбачає створення комплексної імітаційної моделі соціально-економічного розвитку громади, яка дозволяє прогнозувати бажаний стан громади в середньо- та довгостроковій перспективі. Цей етап включає перевірку моделі на точність, надійність та адекватність з урахуванням впливу як внутрішніх, так і зовнішніх чинників.

На п'ятому етапі формуються стратегічні документи соціально-економічного розвитку громади, уточнюються програмні заходи, визначається ресурсна база, часові рамки реалізації, відповідальні виконавці, а також

розробляються механізми моніторингу, контролю та оцінки виконання стратегічних цілей. [6]

На сьогодні існує значна кількість науково обґрунтованих методів для аналізу даних, отриманих у процесі моніторингу. До них належать побудова та аналіз частотних таблиць, обчислення статистичних характеристик розподілу ознак, використання багатофакторного та регресійного аналізу, кластерний аналіз, застосування статистичних рівнянь залежностей, кваліметричний підхід та інші ефективні методи. [4]

1.3 Фінансування соціально-економічного розвитку територіальних громад

Управління фінансами об'єднаних територіальних громад має свою специфіку, обумовлену кількома ключовими факторами. По-перше, фінансова система громади охоплює територію кількох населених пунктів. Залучення представників усіх цих територій до процесу управління сприяє посиленню контролю за наповненням бюджету та стимулює конкуренцію між адміністративними одиницями щодо забезпечення його повноти. По-друге, в Україні поки що бракує досвіду в управлінні фінансами об'єднаних громад, що уповільнює реформування місцевих фінансів і створює труднощі у вирішенні поточних питань. Водночас це відкриває можливості для усунення системних недоліків і створення умов для боротьби з корупцією у фінансовій сфері. По-третє, встановлено прями міжбюджетні відносини між бюджетом громади та державним бюджетом, що забезпечує розрахунок міжбюджетних трансфертів за уніфікованою формулою. Однак ці трансферти мають бути достатніми для фінансування соціальної сфери громади, оскільки отримання додаткової фінансової підтримки з інших джерел ускладнене. По-четверте, у бюджеті громади концентруються значні фінансові ресурси, що створює вагомий потенціал для впливу на соціально-економічний розвиток. У цьому контексті

зростає важливість якісного планування розвитку громади та ефективного розподілу ресурсів відповідно до визначених пріоритетів. [7]

Фінансові ресурси є одним із ключових елементів ресурсного забезпечення громади. Оскільки об'єднана територіальна громада має широкий спектр можливостей для їх отримання, виникає потреба у систематизації джерел фінансування, аналізі їхніх особливостей та вивченні альтернативних шляхів мобілізації коштів. При цьому важливо враховувати низку обмежувальних чинників і можливі способи ефективного використання цих ресурсів.

Більшість фінансових ресурсів територіальних громад має внутрішнє походження. Окремі ресурси, такі як інвестиції чи благодійна допомога, можуть бути як внутрішніми, так і зовнішніми. Тривалий час зовнішні ресурси для місцевих громад обмежувалися переважно трансфертами з державного бюджету. Проте сьогодні, відповідно до частини четвертої статті 67 Бюджетного кодексу, бюджети об'єднаних територіальних громад отримали статус, рівний бюджету міст обласного значення, що забезпечує їм прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом.

«ОТГ одержали доступ до інших зовнішніх фінансових ресурсів. Рада об'єднаної територіальної громади має право здійснювати місцеві запозичення до бюджету ОТГ – як місцеві, так і внутрішні, в тому числі шляхом отримання кредитів (позик) від міжнародних фінансових організацій. Запозичення здійснюються до бюджету розвитку і кошти спрямовуються на реалізацію інвестиційних програм (проектів), метою яких є розвиток комунальної інфраструктури, впровадження ресурсозберігаючих технологій, створення, приріст чи оновлення стратегічних об'єктів довготривалого користування або об'єктів, які забезпечують виконання завдань міських рад, спрямованих на задоволення інтересів населення їх громад. У багатьох ОТГ, де є чимало невирішених проблем, тільки за рахунок внутрішніх фінансових ресурсів їх вирішити неможливо, тому варто задуматись про вихід на ринки запозичень, а також залучення інвестицій та інших ресурсів ззовні.» [7]

Однією з ключових характеристик фінансового ресурсу, що визначає його доступність для місцевого соціально-економічного розвитку та зацікавленість місцевої влади в його використанні, є регулярність, стабільність і довготривалість. Це забезпечує можливість враховувати такі ресурси під час довгострокового планування та використовувати їх у майбутньому. Разові джерела, наприклад, приватизація комунального майна, мають обмежений характер і не сприяють стабільному фінансуванню потреб місцевого розвитку. Тому основну увагу слід приділяти тим джерелам фінансування, які є багаторазовими та регулярними.

Ефективною практикою може бути спрямування певних видів внутрішніх бюджетних надходжень на фінансування окремих ініціатив із місцевого розвитку, враховуючи, що успішна реалізація таких проєктів може сприяти зростанню доходів місцевого бюджету. Наприклад, кошти від оренди комунального майна можуть бути використані для фінансування програм підтримки підприємництва. Щодо зовнішніх джерел бюджетних коштів, то ними виступає державний бюджет, зокрема, цільові субвенції на реалізацію державних чи регіональних програм, інвестиційних проєктів, а також фінансування проєктів територіальних громад через Державний фонд регіонального розвитку.

Місцеві органи влади можуть також використовувати кредитні ресурси для фінансування розвитку громади. Такі джерела мають чимало переваг, зокрема можливість залучення значних фінансових коштів із поступовим їх погашенням протягом тривалого періоду, а також прискорення реалізації інфраструктурних проєктів. Однак, кредитування супроводжується і певними ризиками, такими як ймовірність невдалої реалізації проєктів, зростання боргового навантаження на місцевий бюджет, що може обмежити фінансування поточних видатків. Крім того, виникають складнощі у підготовці необхідної документації, особливо якщо йдеться про отримання кредитів від міжнародних фінансових організацій, які потребують додаткових витрат на страхування проєкту та проведення його експертизи. [7]

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ТЕРИТОРІЇ

2.1 Характеристика Луцької територіальної громади

Громада розташована на південному-сході Волинської області, в Луцькому районі. Межує з Рожищенською і Ківерцівською міськими громадами та Підгайцівською, Боратинською, Торчинською, Копачівською сільськими громадами.

«Луцька міська територіальна громада складається з обласного адміністративного центра – міста Луцька, Прилуцького старостинського округу (с. Прилуцьке, с. Дачне, с. Жабка та с. Сапогове), Жидичинського старостинського округу (с. Жидичин, с. Клепачів, с. Кульчин, с. Липляни, с. Небіжка та с. Озерце), Боголюбського старостинського округу (с. Тарасове, с. Боголюби, с. Богушівка, с. Озденіж та с. Іванчиці), Княгининівського старостинського округу (с. Княгининок, с. Буків, смт Рокині, с. Брище, с. Зміїнець, с. Милушин, с. Милуші, с. Моташівка та с. Сирники), Заборольського старостинського округу (с. Забороль, с. Антонівка, с. Великий Омеляник, с. Всеволодівка, с. Олександрівка, с. Одереди, с. Городок, с. Сьомаки, с. Шепель, с. Заболотці та с. Охотин).» [8]

Луцька міська територіальна громада займає площу 38 257,43 га (або 382,57 кв. км). Вона була утворена 25 жовтня 2019 року внаслідок приєднання Прилуцької сільської ради Ківерцівського району до Луцької міської ради обласного значення. Це об'єднання зробило Волинь одним із провідних регіонів у процесі децентралізації в Україні. Станом на 2022 рік населення громади становить 243 482 особи. Очолює громаду Поліщук Ігор Ігорович.

2.1.1 Історична довідка

Луцьк — одне з найдавніших міст України, яке має багатий історичний та культурний спадок, а також вигідне географічне розташування. Вперше місто

згадується в Іпатіївському літописі, який датований 1085 роком, що вже вказує на його значний розвиток.

У часи Київської Русі Луцьк був столицею удільного князівства, що входило до складу Волинської, а згодом Галицько-Волинської землі. У XII столітті місто вже мало потужні дерев'яні укріплення, які дозволили витримати шеститижневу облогу весною 1150 року з боку військ Юрія Долгорукого, засновника Москви. Під час цієї облоги ледь загинув його син, молодий князь Андрій. [8]

Особливо варто згадати село Жидичин, де розташований Жидичинський Свято-Миколаївський монастир, який, за Василівськими хроніками, існував уже в 975 році. Це свідчить про наявність православного монастиря у Волині ще до офіційного Хрещення Русі, зокрема завдяки діяльності Моравської єпархії під проводом просвітителів Кирила і Мефодія, чії межі проходили по руслу річки Стир, на якій знаходиться монастир.

Луцьк зазнав ударів татаро-монгольської навали; в літописах зазначено, що в 1259 році місто витримало облогу хана Куремси, а в 1267 році князь Василько, за вимогою ханського воєводи Бурондая, зруйнував Бродські укріплення.

Піднесення ролі Луцька як столиці Волинської землі пов'язане з князюванням Любарта-Димитрія в другій половині XIV століття. Він змінив дерев'яні укріплення на цегляні, змінюючи вигляд фортифікацій Луцька. Як син великого литовського князя Гедиміна, Любарт, одружений на місцевій княжні, став надійним захисником Волині. За його правління в Луцькому замку зосередилися всі адміністративні, судові та церковні органи управління Волиню. Після його смерті місто залишалося резиденцією литовсько-руських князів, таких як Вітовт (1392–1430) і Свидригайло (1431–1452). Саме за правління Вітовта в 1429 році в Луцьку відбувся відомий з'їзд європейських монархів, серед яких були литовський князь, польський король Владислав II Ягайло та імператор Сигізмунд Люксембурзький. Важливим кроком у соціально-політичному житті луцьких мешканців у XV столітті стало надання

магдебурзького права в 1432 році, що дозволило їм отримати виборні органи самоуправління. [8]

Починаючи з кінця XVI століття, Луцький замок втрачає своє оборонне значення, але місто залишається культурною та духовною столицею регіону. Завдяки численним сакральним спорудам сучасники називають його «Римом Волині», а польський поет Себастьян Кльоновіц так пише про Луцьк: «Хто ж міг би минути Луцьк, місто пісні достойне?..» (1584).

Після Люблінської унії 1569 року Волинь стала частиною Королівства Польського, а Луцьк отримав статус столиці новоутвореного воєводства та резиденції воєвод. Місто поступово зазнало полонізації, оскільки правові гарантії для руської шляхти та духовенства залишилися лише на папері.

Для опору полонізації та Берестейській церковній унії (1596 року) в Луцьку на початку XVII століття було засноване православне братство. 1 вересня 1619 року братство отримало офіційне визнання від короля, а також привілей на будівництво церкви і притулку. [8]

Кінець XVII — XVIII століття став періодом повільного занепаду Луцька. Часті пожежі, повені та епідемії завдали значної шкоди місту. Культурне та релігійне життя українців поступово згасало, польська мова витісняла руську в канцеляріях і урядах, а поляки ставали державними службовцями.

1795 року, після третього поділу Польщі, місто та край потрапили до складу Російської імперії. Столицею новоутвореної Волинської губернії став Житомир, а Луцьк залишився центром повіту.

XIX століття не принесло покращення в економічному та суспільному житті Луцька, але з будівництвом в 90-х роках XIX століття гілки Південно-Західної залізниці місто почало економічне піднесення. В 1895 році чисельність населення становила 15 125 осіб.

Під час Першої світової війни Волинь стала ареною запеклих боїв, зокрема влітку 1915 року відбувся Брусилівський прорив поблизу Луцька, який увійшов в історію війни.

Після Лютневої революції 1917 року над Луцьком вперше замайорів синьо-жовтий прапор. В квітні 1917 року в місті було створено перше українське соціально-політичне товариство «Українська Громада». За гетьманату в серпні 1918 року з'явилася організація «Просвіта». 20 грудня 1918 року до Луцька ввійшли загони отамана Симона Петлюри.

16 травня 1919 року Луцьк був захоплений польськими військами, а згідно з Ризьким договором 1920 року західна Волинь стала частиною II Речі Посполитої. В березні 1921 року Луцьк став столицею нового Волинського воєводства. Восени 1939 року у зв'язку з новими історичними обставинами місто опинилося під контролем СРСР та стало центром Волинської області, включаючи західну частину колишнього Волинського воєводства. [8]

25 червня 1941 року друга світова війна також торкнулася Луцька — місто було окуповане німецькими військами. Перед цим, 23 червня, військами НКВС на території Луцької тюрми без суду були страчені близько трьох тисяч в'язнів.

У повоєнний період Луцьк почав поступово відновлюватися. Місто особливо стрімко розвивалося в 60-70-х роках ХХ століття. У 1973 році були затверджені нові межі міста, площа якого досягла 4267 гектарів. Тоді ж розпочалося будівництво численних промислових об'єктів, таких як підшипниковий завод та меланжева фабрика, що стало причиною зростання населення. Активно забудовувалися нові житлові масиви, зокрема Завокзальний та Гнідавський.

Після здобуття незалежності Україною Луцьк продовжує бути важливим центром у політичному, економічному, культурному та релігійному житті Волині. Це місто одне з найбільших на заході України. Його прикордонне розташування перетворює Луцьк на центр міжнародної торгівлі, а нові економічні умови впливають на його архітектурний вигляд. [8]

2.1.2 Мобільність та транспортне сполучення

Луцька міська громада є ключовим транспортним вузлом, через який проходять автомобільні дороги різного значення, залізничні маршрути, водні шляхи, а також розташовані аеропорти.

Через територію громади проходить міжнародна автомобільна дорога М19, яка сполучає прикордонний перехід Доманове (Волинська область) із переходом Порубне (Чернівецька область). На території України ця дорога є частиною Європейського автомобільного маршруту Е85. Автошлях М19 оминає Луцьк із південно-східного боку, проходячи через села Прилуки, Озерце, Жидичин і Сирники. У Волинській області він з'єднує найбільші міста — Луцьк та Ковель. [9]

Окрім того, через громаду проходять два національні автошляхи:

- Н22 (Устилуг — Луцьк — Рівне): ця національна дорога з'єднує пункти пропуску на кордоні з Польщею та проходить через Володимир, Торчин, Луцьк і завершується у Рівному. На території громади шлях проходить через центральну частину Луцька, а також села Малий Омеляник і Забороль.
- Н17 (Львів — Радехів — Луцьк): ця дорога національного значення з'єднує Львів із Луцьком через Кам'янку-Бузьку, Радехів і Горохів. Загальна довжина автошляху — 130,5 км. У травні 2021 року через обвал мосту біля села Гайок частину дороги було заблоковано, що вимагало організації об'їзду.

Також територією громади пролягає автошлях регіонального значення Р14 (Луцьк — Дольськ). Ця дорога сполучає Луцьк із кордоном Білорусі, проходячи через Ківерці, Колки, Маневичі, Любешів і закінчується у Дольську, де переходить у білоруську трасу Р144. [9]

Залізничне сполучення з Луцьком було створено у 1890 році спеціально до візиту імператора Олександра III. Первісно імператор мав прибути залізницею, але через помилку чиновника, який переплутав Луцьк зі станцією у Ківерцях (за 11 км), виникла потреба терміново прокласти колію між цими пунктами. Будівництво, яке тривало з 1 до 19 серпня 1890 року, здійснили спецбатальйон і місцеві жителі. Залізнична станція Луцьк, розташована у північній частині міста,

була збережена, але тривалий час не використовувалася. З 1950-х до 2010 року в приміщенні станції працював ресторан.

Довгий час станція Луцьк залишалася тупиковою. У 1910–1911 роках робилися спроби прокласти залізничну лінію далі, але безуспішно. У 1914–1919 роках велася будівництво гілки від Стоянова, яку так і не завершили. Під час Першої світової війни німецькі війська проклали залізницю з Володимира-Волинського в напрямку Луцька, але вона також не досягла міста. Лише в 1921 році, коли Волинь увійшла до складу Польщі, через Ковель і Луцьк було прокладено прямий маршрут Варшава — Здолбунів. [9]

9 серпня 1928 року Луцьк отримав залізничне сполучення зі Львовом, і ця гілка стала останньою, збудованою у Західній Україні. Будівництво тривало з 1925 року і фінансувалося населенням. Спочатку курсували вантажні потяги, а з 15 травня 1929 року відкрився рух пасажирських поїздів.

У 1959 році в Луцьку було побудовано сучасний залізничний вокзал, який замінив стару станцію. Він розташувався у східній частині міста поблизу основних колій. У грудні 2003 року завершилася електрифікація ділянки Ківерці — Луцьк, що дозволило запускати електропоїзди. У 2011–2012 роках вокзал капітально відремонтували, змінивши його зовнішній вигляд і внутрішній інтер'єр, а також додавши декоративну вежу з годинником.

Сьогодні через станцію Луцьк курсують приміські електропоїзди до Здолбунова і Ковеля, дизель-поїзди до Ківерців, Стоянова та Радехова, а також регіональний потяг «Прикарпатський експрес» (Ківерці — Коломия). У далекому сполученні зі станції Луцьк відправляються поїзди до Києва, Дніпра, Запоріжжя, Одеси, Львова, Івано-Франківська та Коломиї. [9]

Окрім основної залізничної мережі, у місті з 1954 року діяла вузькоколійна Луцька дитяча залізниця, яка виконувала функції оглядового транспорту та установи для позашкільної освіти й профорієнтації дітей.

На території Луцької міської громади пасажирські перевезення здійснюються маршрутними таксі, автобусами та тролейбусами. У 2021 році, за

даними АСООП, загальний обсяг перевезень склав 32 898 741 пасажир, з них: 24 707 266 – платні пасажир, а 8 191 475 – пільгові.

Міський електротранспорт перевіз 12,3 млн пасажирів, виконавши пасажирообіг у 55,4 млн пасажирокілометрів, що на 22,2% більше порівняно з 2020 роком. Електротранспортні послуги надаються КП «Луцьке підприємство електротранспорту», яке обслуговує 11 маршрутів 42 тролейбусами, серед яких 12 – це сучасні низькопідлогові моделі. [9]

Оплата проїзду в громадському транспорті здійснюється за допомогою електронних квитків. У місті функціонує 42 термінали для продажу та поповнення цих квитків. Загалом у Луцькій громаді налічується 717 зупинок, із них 454 розташовані у місті Луцьку, а 263 – у населених пунктах громади.

При Луцькій міській раді діє Відділ транспорту, головною метою якого є організація перевезень для задоволення транспортних потреб населення громади, а також впровадження новітніх технічних рішень і розробок.

У Луцькій міській громаді послуги пасажирських перевезень надають 9 перевізників. Транспортна мережа включає 11 тролейбусних маршрутів, 22 міські автобусні маршрути та 11 приміських автобусних маршрутів. [10]

До 1990-х років Луцьк був важливим судноплавним містом. Околиці міста часто затоплювало, і професія човняра була широко поширена. Ще з XI століття по річці Стир курсували багатомісні судна. В Луцьку відбувався перевантаження вантажів із возів на човни, зокрема сіль і деревина, яка доставлялася на північ. Такі судна плавали Стиром принаймні до кінця XVIII століття. Місто мало дві основні пристані: біля Глушецького мосту та на сучасному майдані Братський Міст, а також кілька менших. До 1920-х років річкою курсували баржі, які тягнули з берега. У 1925 році, до 500-річчя з'їзду європейських монархів, було прийнято рішення з'єднати Луцьк з водною магістраллю Варшава-Рівне через річку Прип'ять. Наприкінці 1920-х років на Стир вийшли приватні пароплави, а на вулиці Стрілецькій з'явилася військова пристань. У міжвоєнний період також активно розвивалося спортивне човнярство. [9]

Після війни судноплавство в Луцьку відновлювалося. У 1950 році на річці курсували 4 катери, пароплави «Некрасов» і «Маршал Тимошенко», 13 барж та 2 металеві понтони для транспортування різних товарів. До 1960 року пароплави були списані, а кількість катерів і барж зростає. У 1970-ті роки пасажирське судноплавство занепало через розвиток наземного транспорту. Останній рейс по річці відбувся в 1996 році.

У травні 2018 року на річці Стир було відновлено екскурсійні прогулянки на катері. Тепер на річці курсує новий 12-місний катер «Аріадна». Також у власності ТОВ «Річковий порт «Луцьк» є буксир «Характерник» для вантажних перевезень і земснаряд для поглиблення річки. Крім того, у місті є швидкісний теплохід проєкту «Ракета», раніше відомий як «Микола Куліш», який використовують як кафе на воді під назвою «Бригантіна». Це судно було доставлено по річці Стир у 1984 році. [9]

Перший аеродром у Луцьку функціонував на початку ХХ століття на території сучасного Привокзального району міста.

Луцький аеропорт для малої авіації розташований біля села Крупа. Він був заснований у 1984 році, але припинив свою діяльність у 1996 році і наразі перебуває в занедбаному стані. Після закриття аеропорту приміщення використовували для потреб автозаводу, де зберігалися «Волинянки», а також для виготовлення ангарів, які продавали в Чехії. Далі на території аеропорту проводилися різні заходи, зокрема орендували їдальню для весіль і інших урочистостей.

На північній околиці міста розташований Луцький військовий аеродром, побудований у 1941 році. Цей аеродром служить базою для тактичної авіації та приймає деякі цивільні літаки. У березні 2021 року на аеродромі було розгорнуто один з дивізіонів Львівського зенітного ракетного полку імені гетьмана Івана Виговського, який приступив до бойового чергування в системі протиповітряної оборони. [9]

Також поблизу села Шепель є недіючий аеродром.

2.1.3 Природне середовище

Територія Луцької міської громади розташована в межах Волинської височини та є частиною Луцько-Рівненського лесового пасма. Місто знаходиться в лісостеповій зоні з типовими чорноземами та сіроопідзоленими ґрунтами. Корисні копалини на території громади відсутні.

Клімат у громаді помірно континентальний, з м'якою зимою і теплим літом. Середньорічна температура повітря складає 7,4 °С, з найнижчою температурою в січні (4,9 °С) та найвищою в липні (18,0 °С). Середня відносна вологість повітря – 78%. [11]

Гідрографічна мережа громади належить до басейну річки Стир (притока Прип'яті, басейн Дніпра). Луцьк розташований на першій надзаплавній терасі Стиру, з основною частиною міста, включаючи центр, на правому березі. На території міста протікають три малі річки: Сапалаївка (12,4 км), Омеляник (12,6 км) та Жидувка (4 км). Висота над рівнем моря становить 181 м.

Заплава річки Стир (UA0000334) з 2021 року входить до Смарагдової мережі, що є аналогом мережі Natura 2000 в країнах ЄС. Площа заплави складає 16 847,4 га, з яких 272,5 га знаходяться на території міста. Для регулювання забудови в межах цієї території розробляється стратегічна екологічна оцінка разом із містобудівною документацією.

Відсоток заповідності території Луцької громади становить 27,86%, що значно перевищує загальноукраїнський рівень, який на 2020 рік був 6,77%. Цей показник є більшим, ніж у більшості європейських країн, де середній рівень заповідності складає 21%. Це сприяє розвитку природного туризму в регіоні та створює великий природний капітал.

Загальна площа об'єктів природно-заповідного фонду в місті складає близько 84,93 га, що забезпечує рівень заповідності в місті на рівні 2%. Новий генеральний план міста передбачає розширення ландшафтно-рекреаційних територій з 393,3 до 428,6 га, що включає збільшення площі зелених насаджень

загального користування (парки, сквери, бульвари) з 215,4 до 288,0 га, що дорівнює 7,07%.

2.2 Економічний аналіз Луцької територіальної громади

Обсяг доходів бюджету Луцької міської територіальної громади на 2024 рік складає 3 мільярди 724 мільйони 712 тисяч гривень, з яких: доходи загального фонду бюджету громади – 3 636 482 100 грн, а доходи спеціального фонду – 88 230 200 грн. (Табл. 2.1.) [12,13]

Структура бюджету за доходами представлена на рисунку 2.1.

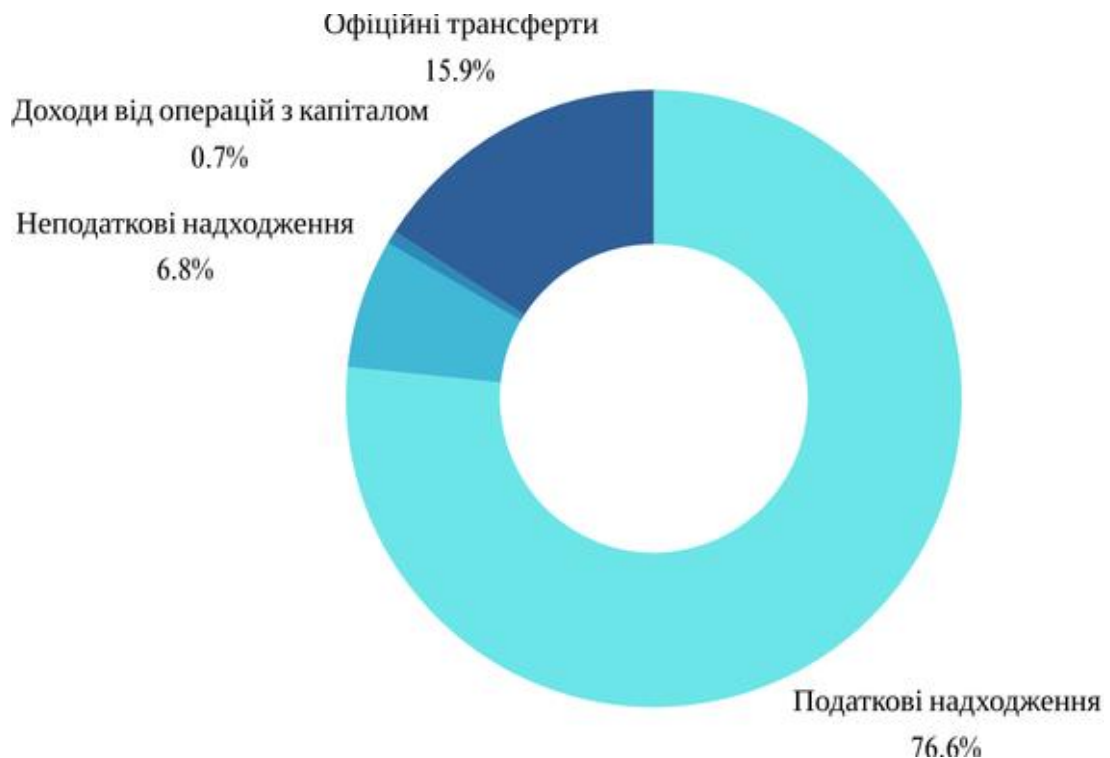

Рис. 2.1. Структура бюджету за доходами, за 2023 р [12]

Видатки бюджету громади становлять 3 914 070 300 грн, зокрема: видатки загального фонду бюджету – 3 092 017 800 грн, а видатки спеціального фонду – 822 052 500 грн. (Додаток А). Структура бюджету за видатками представлена на рисунку 2.2.

Рис. 2.2. Структура бюджету за видатками, за 2023 р [12]

Повернення кредитів до бюджету складає 6 457 000 грн, з них повернення кредитів до спеціального фонду бюджету – 6 457 000 грн.

Надання кредитів з бюджету громади в сумі 6 459 000 грн, з яких надання кредитів із спеціального фонду – 6 459 000 грн.

Профіцит загального фонду бюджету складає 544 464 300 грн.

Дефіцит спеціального фонду бюджету становить 733 824 300 грн.

У 2023 році основну частину доходів склали податкові надходження – 76,63%, з яких 67% складають податки на доходи, прибуток та збільшення ринкової вартості, а 23% – місцеві податки і збори. Офіційні трансфери до бюджету становлять 15,89%. [12,13]

Щодо видатків, то найбільшу частку бюджету в 2023 році склали витрати на освіту – 44,18%, загальнодержавні функції – 15,56%, економічна діяльність – 14,71%, а житлово-комунальне господарство – 12,59%. [12,13]

Структура бюджету за видатками представлена на рисунку 2.2.

Таблиця 2.1.

Структура доходів Луцької міської територіальної громади за 2023р., грн. [13]

Код	Найменування коду	Розпис на рік	Кошторис на рік	Виконано всього	Відсоток виконання
0000000	РАЗОМ	3560351740,42	177835156,47	3588383775,48	100,78
10000000	Податкові надходження	2766493400,00	0,00	2749719984,32	99,39
20000000	Неподаткові надходження	128036224,00	177835156,47	242970777,95	189,76
30000000	Доходи від операцій з капіталом	15499976,00	0,00	24554914,58	158,41
40000000	Офіційні трансферти	649999140,42	0,00	570016178,90	87,69
50000000	Цільові фонди	323000,00	0,00	1121919,73	347,34

Луцьк є центром Луцького промислового вузла, до складу якого також входить місто Ківерці. Основні галузі промисловості міста:

- Машинобудування та металообробка, що є провідною галуззю, представлена такими підприємствами, як Луцький автомобільний завод, Луцький ремонтний завод «Мотор», «Модерн-Експо», підшипниковий, електроапаратний заводи, підприємства комунального машинобудування та виробничо-наукове об'єднання «Електротермометрія», а також трейдер нержавіючого та алюмінієвого прокату «Метал-Альянс».
- Хімічна промисловість, де працює завод пластмасових виробів.
- Будівельна промисловість, представлена такими підприємствами, як «Волиньзалізобетон», заводи великопанельного домобудування, картонно-руберойдовий та силікатний заводи.
- Легка промисловість, яка включає виробничо-торгове шовкове об'єднання, виробниче швейне об'єднання «Волинь», взуттєву фабрику та завод синтетичних шкір.
- Деревообробна промисловість, де працюють меблевий та тарно-бочарний комбінати.
- Харчова промисловість, зокрема консервний завод, «Харчепродукт», завод продтоварів, хлібопекарні, молочні та маслозаводи.
- Виробництво сувенірів.

У 2021 році підприємства міста реалізували промислову продукцію (товари та послуги) на суму 16,1 млрд грн без ПДВ та акцизу. У розрахунку на одну особу це становить 74,4 тис. грн, що перевищує обласний показник (42,5 тис. грн).

Приватні акціонерні товариства та компанії, такі як «СКФ Україна», «ВГП», «Теремно Хліб», ТЗОВ «Татрафан», ТЗОВ «Луцька картонно-паперова фабрика», ТЗОВ «Теріхем Тервакоскі», ТЗОВ «Лад бетон», ТЗОВ «Жасмін Лінжері», ТЗОВ «Волинь-зерно-продукт», ПРАТ «Едельвіка», ДП «Луцький ремонтний завод «Мотор», ДП «Автоскладальний завод №1» ПАТ «Автомобільна компанія «Богдан Моторс», ДКП «Луцьктепло», зробили

значний внесок у промисловість міста, забезпечивши понад половину загальноміського обсягу виробництва.

Обсяг виробленої будівельної продукції в місті склав 2 525,2 млн грн, з яких 50,9% припало на будівництво інженерних споруд, решта - на спорудження будівель. Будівельники Луцька забезпечили 77,1% загального обсягу будівельної продукції області.

У 2021 році обсяг експорту товарів склав 193,8 млн дол. США, а імпорту - 1288,6 млн дол. У порівнянні з 2020 роком експорт зріс на 35,8 % (на 51,1 млн дол.), а імпорт - на 49,7 % (на 427,8 млн дол.). Від'ємне сальдо становило 1094,8 млн дол. (у 2020 році також було від'ємним - 718,1 млн дол.). Коефіцієнт покриття експортом імпорту знизився до 0,15 (у 2020 році - 0,17). Зовнішньоторговельні операції проводилися з партнерами з 102 країн світу.

Підприємства міста забезпечили 23,3 % загальнообласного обсягу експорту товарів та 71,1 % імпорту.

До країн Європейського Союзу було експортовано товарів на суму 127,0 млн дол. (65,5 % від загального обсягу), що на 43,3 % більше, ніж у 2020 році. Зросли обсяги експорту пластмас і полімерних матеріалів на 85,7 %, деревини та виробів з деревини - на 54,5 %, а механічних пристроїв - на 45,9 %.

З країн Євросоюзу надійшло товарів на суму 743,9 млн дол., що на 49,4 % більше порівняно з 2020 роком, і становило 57,7 % загального обсягу імпорту. Збільшилися обсяги імпорту мінерального палива, нафти та продуктів її перегонки в 2,0 рази, а також засобів наземного транспорту (крім залізничного) - на 38,8 %.

2.3 Соціальний аналіз та обслуговування населення

Станом на 1 січня 2023 року, населення Луцької міської територіальної громади складає 243 482 особи, з яких 215 986 мешкають безпосередньо в місті Луцьку. Густота населення становить 618 осіб на 1 км². Площа Луцької міської

територіальної громади охоплює 38 257,43 га (382,57 км²), з яких площа міста Луцька — 40,23 км².

На травень 2023 року в громаді перебувало 17 229 внутрішньо переміщених осіб.

За результатами інтерв'ю, проведених ГО «Algoritm» [14], соціальна структура Луцька виявляється фрагментованою. Хоча місто є адміністративним центром Волинської області, воно значно відрізняється від інших обласних центрів України. Місцеві жителі, за даними дослідження, не сприймають його як самодостатнє місто, відокремлене від автомобільних магістралей і транзиту товарів та людей. Люди знають одне одного, але не об'єднані в локальну спільноту, а влада, бізнес і церква діють окремо. У Луцька спостерігається слабка територіальна ідентичність — відчуття належності до міста та його мешканців. Місцеві звикли заробляти на вигідному географічному положенні, виробляючи товари легкої та харчової промисловості, але не формуючи міські сенси. Найпоширеніша фраза серед мешканців: «я люблю своє місто», що скоріше відображає емоції, притаманні дому, селу або сім'ї, ніж місту як публічному простору. Емоційне (не)сприйняття критики стану міста, зокрема занедбаності архітектури, інфраструктури та історичних пам'яток, а також забуття багатьох трагічних моментів у його історії, вказує на комплекс меншовартості серед городян.

Громадські сервіси наведені у додатках Б-Д.

2.4 Культурне життя та туризм

У Луцькій міській територіальній громаді існує розвинена готельна мережа. Станом на 01 січня 2022 року у місті можливо комфортно розмістити понад 1 374 гостей: 23 готелі (1 151 місце), 6 хостелів (223 місця).

Впродовж 2021 року в Луцькій громаді відбулося більше 3 000 різноманітних культурно-мистецьких подій локального, всеукраїнського та міжнародного рівнів. [15]

Серед найвідоміших заходів можна виділити: Міжнародний музичний фестиваль імені Ігоря Стравінського «Стравінський та Україна», міжнародні етнофестивалі «Різдво у Луцьку» та «Великдень у Луцьку», інтеркультурний фестиваль «Палітра культур», Дні культур у Луцьку, міжнародні джазові фестивалі «JAZZBEZ», «ArtJAZZ», «Cooperation», Міжнародний літературний фестиваль «Лісова пісня», фестивалі «З Різдвом Христовим», «Різдвяні піснеспіви», «Вишиті обереги єднання», а також мистецькі проєкти «Різдвяна майстерня», «Великодня майстерня», «Кобзарське віче», заходи в рамках циклу «За Україну, за її волю!», а також мистецькі ініціативи в громадському просторі: «Вулиця різдвяних янголів» та «Весняна вулиця». Окремо варто зазначити започатковані фестиваль родинної пісні «З родинного джерела» та мистецький проєкт «ІНверсія» до Дня міста Луцька.

Серед соціальних фестивалів та заходів:

- міжнародний мистецький фестиваль для людей з інвалідністю «Барви творчості»;
- міжнародний онлайн марафон «Бабусине Різдво»;
- відкриття «Кризової кімнати для осіб, постраждалих від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі» у співпраці з представництвом Фонду ООН у галузі народонаселення в Україні (UNFPA) за фінансової підтримки уряду Швеції; [16]
- загальноміські заходи: до Міжнародного дня сім'ї фестиваль «SuperFamily», соціально-мистецький захід «Європейська родина» до Дня Європи, фестиваль «Моє веселкове дитинство» до Міжнародного дня захисту дітей, сімейний фестиваль до Дня міста, участь молоді Луцької громади в національній арт-події до Дня Незалежності України «МолодьinUA», SMART-квест «Стежками древнього Лучеська», дитяче свято «Ми – роду козацького діти» в рамках загальноміського заходу «Козацька Покрова», конкурс «Кращих соціальних промоутерів», «Казкова подорож Святого Миколая», «На гостини до Святого Миколая».

Після початку повномасштабного вторгнення в Луцьку проводилися заходи, присвячені висвітленню подій та підтримці постраждалих, такі як виставка «МОТ (Модуль Тимчасовості)» та відкриття простору «Зерно».

На території громади є багато пам'яток історико-культурної спадщини. Перелік наведений у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Пам'ятки історико-культурної спадщини на території громади

Пам'ятки	Кількість
Пам'ятка історії та культури національного значення	1
Пам'ятки історії та культури місцевого значення	45
Пам'ятки архітектури та містобудування національного значення	27
Пам'ятки архітектури та містобудування місцевого значення	75
Пам'ятка монументального мистецтва національного значення	1
Пам'ятки монументального мистецтва місцевого значення	3
Пам'ятки археології місцевого значення	2

Також місто Луцьк є центром культурної діяльності громади, за рахунок великої кількості закладів культури (табл. 2.3.).

Таблиця 2.3.

Загальна структура закладів культури

Тип закладу	К-ть	Назва закладу
Філармонії	1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Волинська обласна філармонія
Театри	2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Волинський академічний обласний український музично-драматичний театр імені Т.Г.Шевченка ▪ Волинський академічний обласний театр ляльок
Заклади культури клубного типу	18	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Комунальний заклад «Палац культури міста Луцька» ▪ Будинок культури мікрорайону Вересневе ▪ Теремнівський будинок культури ▪ Клуб «Сучасник» ▪ Культурно-мистецький центр «Красне» ▪ Прилуцький будинок культури ▪ Комунальний заклад «Центр культури «Княгининок» ▪ Будинок культури смт. Рокині ▪ Будинок культури с. Боголюбів ▪ Будинок культури с. Сьомаки ▪ Будинок культури с. Шепель ▪ Будинок культури с. Забороль ▪ Клуб с. Милуші ▪ Клуб с. Сирники ▪ Клуб с. Брище ▪ Клуб с. Іванчиці ▪ Клуб с. Жидичин ▪ Клуб с. Озерце
Кінозали	12	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Кінокомплекс «Адреналін» (3 кінозали) ▪ Кінокомплекс «Premier City» (4 кінозали) ▪ Кінотеатр MULTIPLEX РЦ «Промінь» (5 кінозалів)
Бібліотеки	90	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Комунальний заклад «Луцька міська централізована бібліотечна система» (25 бібліотек) ▪ Волинська ДОУНБ імені Олени Пчілки ▪ Волинська обласна бібліотека для юнацтва ▪ Волинська обласна бібліотека для дітей ▪ Підприємство об'єднання громадян «Волинська обласна профспілкова бібліотека імені І.І. Фуріва» ▪ Бібліотеки інших систем і відомств (4) ▪ Бібліотеки навчальних закладів (17) ▪ Шкільні бібліотеки (40)

Продовження таблиці 2.3.

Музеї	28	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Волинський обласний краєзнавчий музей ▪ Музей волинської ікони (філія краєзнавчого музею) ▪ Художній музей (філія краєзнавчого музею) ▪ Музей історії Луцького братства (філія краєзнавчого музею) ▪ Волинський регіональний музей українського війська та військової техніки ▪ Музеї на громадських засадах (20) ▪ Музей сучасного українського мистецтва Корсаків ▪ Історичний музей с. Княгининок комунального закладу «Центр культури “Княгининок”» ▪ Музей історії сільського господарства Волині – скансен
Історико-культурні заповідники	1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Державний історико-культурний заповідник у м. Луцьку. В його структурі: <ul style="list-style-type: none"> - музей книги - музей дзвонів - музей «Лесина вітальня»
Центри дозвілля	4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Центр дитячої та молодіжної творчості «Диво» ▪ Розважальний центр «Промінь» ▪ Спортивно-розважальний комплекс «Адреналін Сіті» ▪ Торгово-розважальний комплекс «Порт Сіті»
Музичні школи	4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Комунальний заклад «Луцька музична школа № 1 імені Фридерика Шопена» ▪ Комунальний заклад «Луцька музична школа № 2» ▪ Комунальний заклад «Луцька музична школа № 3» ▪ Комунальний заклад «Княгининівська школа мистецтв»
Художні школи	1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Комунальний заклад «Луцька художня школа»

2.5. SWOT аналіз

SWOT-аналіз вважається одним із найбільш ефективних інструментів стратегічного планування. Його основна мета — допомогти оцінити всі фактори, які впливають на прийняття рішень, зокрема визначити потенційні можливості для розвитку. SWOT-аналіз є ключовим етапом у прийнятті важливих рішень щодо майбутніх шляхів розвитку. [17]

Абревіатура SWOT у перекладі з англійської означає:

S - strengths (сильні сторони);

W - weaknesses (слабкі сторони);

O - opportunities (можливості);

T - threats (загрози). [17]

Цей аналіз виділяє чотири основні категорії: сильні та слабкі сторони, що стосуються розвитку конкретного проєкту, можливості, які відкриваються під час його розробки, і загрози, що можуть виникнути в процесі реалізації (рис. 2.3).

Рис.2.3. Матриця SWOT – аналізу

SWOT-аналіз розглядає як внутрішні, так і зовнішні фактори.

До внутрішніх чинників належать перші дві літери абрєвіатури (S - сильні сторони, W - слабкі сторони). Вони визначаються за допомогою наявних ресурсів і процесів, які доступні для аналізу. Це є початковим етапом для повного аналізу ситуації. [17]

Зовнішні чинники відносяться до останніх двох літер (O - можливості, T - загрози). Тільки після детального аналізу сильних та слабких сторін розвитку можна оцінити всі можливі загрози і можливості, що впливають на подальший розвиток. Хоча неможливо з точністю передбачити всі ризики та перспективи, важливо розглянути всі можливі варіанти.

Для оптимального визначення загроз і можливостей можна використовувати низку запитань (табл. 2.4). [17]

Основні питання SWOT-аналізу

	Можливості	Загрози
1	Які можливі перспективи розвитку можна спостерігати?	Чи можуть слабкі сторони стати на заваді повноцінному розвитку?
2	Які відомі тенденції розвитку цієї території?	Чи є якісь проблеми в процесі розвитку?
3	Які актуальні зміни в економічній та соціальній сферах?	Чи існують загальноприйняті принципи розвитку?
4		Як розвиваються інші міста в цій сфері, що нам невідомо?
5		Які перешкоди можуть виникнути на шляху розвитку?

Існують певні правила для ефективного виконання SWOT-аналізу, яких слід дотримуватися. Основні з них:

0 Чітке визначення кожної сфери SWOT-аналізу. Це означає проведення аналізу не загалом, а по окремих аспектах об'єкта. Такий підхід дозволяє ретельно розглянути та оцінити всі фактори, що впливають на розвиток, і виявити навіть найменші проблеми та можливості.

1 Розуміння різниці між складовими аналізу. Важливо пам'ятати, що сильні і слабкі сторони є внутрішніми факторами, а можливості і загрози — зовнішніми.

2 Сприйняття сильних і слабких сторін. Це правило має враховуватися з точки зору тих, для кого розробляються послуги або проекти. Тільки так аналіз може дати максимальну користь і перспективи.

3 Об'єктивність. Проведення аналізу має бути максимально об'єктивним, оскільки це дозволяє отримати точну інформацію, яка сприятиме досягненню кращих результатів.

4 Точне формулювання сторін. Точність оцінки всіх факторів є критично важливою для успіху аналізу. Невірно сформульовані фактори можуть призвести до менш ефективного результату.

Отже, SWOT-аналіз — це проста та всебічна стратегія, яка допомагає визначити не лише слабкі сторони та загрози, але й сильні сторони та можливості. Об'єднуючи цей метод з іншими підходами та техніками, можна ефективно рухатися в правильному напрямку та приймати виважені рішення. Цей вид аналізу допомагає вирішувати багато питань, і без попереднього розуміння цілей, стратегій та показників будь-які зміни можуть стати неефективними чи хибними. [17]

Результатами SWOT-аналізу досліджуваної території:

Сильні сторони:

- Хороше географічне розташування на перетині міжнародних, національних та регіональних шляхів;
- Багата історична спадщина, велика кількість пам'яток архітектури та історії;
- Через статус обласного центру у Луцьку сконцентровані адміністративні послуги не лише громади та району, а й усієї області;
- Велика кількість зелених територій, в тому числі заповідних, поєднаних блакитною мережею річок та струмків;
- Добре розвинутий внутрішньоміський транспорт;
- Велика кількість підприємств, що формує в громаді центр промислового кластеру регіону;
- Одні з найвищих показників комфортності життя серед міст України;
- Приплив населення за рахунок внутрішньо переміщених осіб;
- Велика кількість закладів громадського обслуговування різного рівня;
- Наявність активного громадського сектору, який зацікавлений в розвитку міста;
- Нові заклади культури високого рівня.

Слабкі сторони:

- Погане з'єднання населених пунктів громади між собою;

- Концентрація більшості послуг обслуговування населення в Луцьку;
- Поступове руйнування історичного середовища міста, через нерегульованість нового будівництва та відсутності дизайн-коду міста;
- Відсутність прозорої взаємодії влади громади з населенням громади;
- Слабка ідентичність та асоціація більшості населення громади зі своїми населеними пунктами;
- Великий транзит вантажного та приватного пасажирського транспорту через центральні частини населених пунктів;
- Поганий стан дорожнього покриття та інфраструктури;
- Старіння населення, вплив молоді до більших міст;

Можливості:

- Збільшення кількості туристів за рахунок покращення транспортної доступності міста та інформаційних кампаній;
- Створення нових туристичних маршрутів в регіоні центром яких буде Луцька громада;
- Залучення іноземних інвесторів для розвитку промислових зон та інфраструктури;
- Розвиток малого та середнього бізнесу за рахунок створення спеціальних фондів та консультативних органів в громаді;
- Краще економічне залучення населення громади за рахунок покращення зв'язку між населеними пунктами;
- Покращення стану навколишнього середовища за рахунок провадження програм з відновленої енергетики та сталого розвитку;
- Створення соціальних програм з метою вивчення місцевої історії та спадщини населенням громади;
- Розвиток підприємств, що працюють з іноземними ринками, за рахунок близькості до кордону.

Загрози:

- Демографічна криза через відтік молоді та ВПО з міста;

- Втрата значної частини історичної спадщини через хаотичність нового будівництва та неврегульованість ремонтів будівель;
- Спотворення історичної ідентичності міста через нову дисонуючу забудову;
- Погіршення стану навколишнього середовища та втрата існуючих зелених просторів через відсутність чіткого плану щодо їх збереження та розвитку;
- Погіршення комфорту життя через відсутність адаптації до змін клімату;
- Погіршення економічного стану через відключення електроенергії.

РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ

3.1. Виклики місцевого економічного розвитку в умовах війни та післявоєнного відновлення

«24 лютого 2022 року стало переломним для розвитку Української держави. Війна зумовила формування нової реальності для територіальних громад і нові виклики для органів місцевого самоврядування. В умовах щоденної роботи громад над проблемами поточного життєзабезпечення вкрай важливо зуміти мобілізувати зусилля у громадах та переорієнтувати їх роботу на активізацію місцевого економічного розвитку.» [18]

«Місцевий економічний розвиток — це процес взаємодії та синергії дій органу місцевого самоврядування, бізнес-спільноти, інституцій громадянського суспільства та інституційних партнерів, активних мешканців громади з метою сталого соціально-економічного розвитку громади та підвищення якості життя її мешканців.» [18]

Місцевий економічний розвиток повинен стати основною діяльністю громади, а пріоритетними завданнями для органів влади повинні бути забезпечення максимальної ефективності в управлінні ресурсним потенціалом територій (зокрема залучення людського капіталу, фінансових та інвестиційних ресурсів, використання незадіяних земель у господарській діяльності), підтримка місцевого та релокованого бізнесу, створення нових робочих місць та формування умов для зростання надходжень до місцевих бюджетів.

Сучасні умови війни призвели до появи нових учасників у процесі місцевого економічного розвитку громад – внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та релокованого бізнесу, а також до формування нових типів взаємодії та комунікаційних мереж. Крім того, посилення ролі безпекового фактору спричинило зміни в інтересах стейкхолдерів місцевого економічного розвитку.

Основними завданнями, що постають перед органами місцевого самоврядування в умовах війни, є:

- збереження та відновлення темпів економічного розвитку громади;
- підтримка місцевого бізнесу та населення;
- розміщення, підтримка та встановлення комунікації з ВПО на території громади;
- залучення релокованого бізнесу;
- інтеграція ВПО та релокованого бізнесу в економічну структуру громади.

Місцевий економічний розвиток не може базуватися лише на ситуативних рішеннях; він має бути частиною системи стратегічного планування розвитку громади. У контексті поточної ситуації, основною метою діяльності органів місцевого самоврядування повинно стати відновлення місцевої економіки та забезпечення плавного переходу від екстрених заходів до досягнення стратегічних цілей соціально-економічного розвитку громади, зокрема шляхом впровадження антикризових інструментів місцевого економічного розвитку.

«Фактично йдеться про те, що планування місцевого економічного розвитку не може розглядатись відірвано від затвердженої Стратегії розвитку громади, а рішення щодо місцевого економічного розвитку повинні лежати в площині операційних цілей та завдань такої Стратегії. Планування місцевого економічного розвитку спрямоване на постановку наскрізних цілей місцевого економічного розвитку в ланцюжку – Стратегія розвитку громади та План заходів з її реалізації – Програма місцевого економічного розвитку громади – місцеві цільові програми та бюджетні програми. Такий підхід дозволяє отримати наскрізну систему результатів – від стратегічних індикаторів (стратегічна складова) до показників виконання бюджетних програм (ресурсна складова).» [18, 19]

Рис. 3.1. Стейкхолдери місцевого економічного розвитку та їхні інтереси [18]

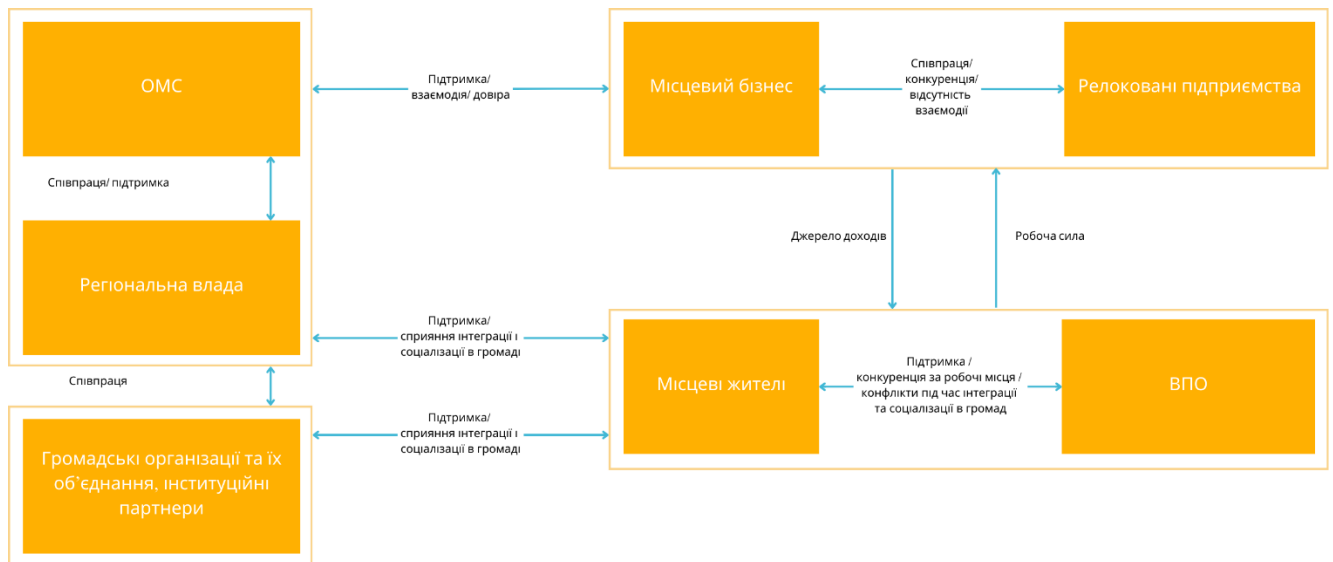

Рис.3.2. Напрями взаємодії стейкхолдерів економічного розвитку у територіальних громадах [18]

Програма місцевого економічного розвитку може стати важливим документом для громади. Вона повинна містити конкретні проекти на середньострокову перспективу (2-4 роки), реалізація яких дозволить досягти економічних цілей громади, визначених у Стратегії розвитку. Розробкою та впровадженням цієї Програми займається Робоча група з місцевого економічного розвитку громади, до складу якої входять представники зацікавлених сторін. Затвердження програми може здійснювати Рада громади.

На етапі формування Програми відбувається вибір різноманітних інструментів для реалізації. Практичне застосування обраних інструментів допомагає створювати умови для розвитку місцевої економіки, зокрема сприяє створенню нових робочих місць, підтримці та розвитку бізнесу, реалізації ініціатив місцевих жителів і ВПО, зміцненню та розширенню підприємств, а також покращенню якості життя. [18]

3.2. Проектні пропозиції та основні напрямки розвитку Луцької міської територіальної громади

3.2.1 Економічний розвиток

За рахунок свого вигідного географічного положення на перетині різних шляхів та близькості до кордону, Луцька міська територіальна громада має можливість стати важливим промисловим, торговим та транспортним вузлом в регіоні. Для забезпечення цього потрібно створити сприятливі умови для розвитку бізнесу, впорядкувати транзитні вантажопотоки в громаді та преренаправити їх з центральних частин населених пунктів, розвиток залізничного транспорту. [20] (Рис.3.3)

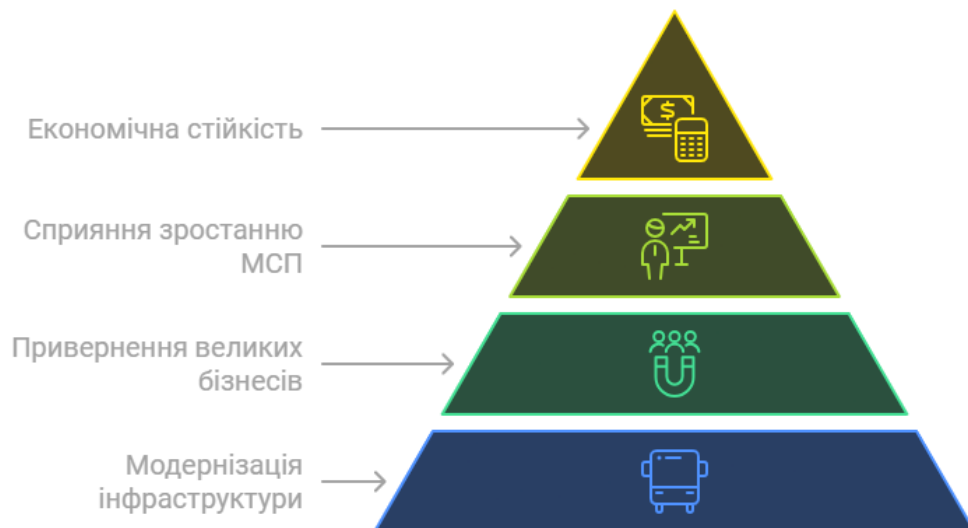

Рис.3.3. Стратегія економічного розвитку

Основні цілі:

1. Модернізація та покращення зовнішньої транспортної інфраструктури:

- ремонт та модернізація існуючих доріг та автошляхів за основними напрямками Львів, Рівне, Ковель;
- створення кільцевої дороги навколо Луцька, з'єднавши автошляхи М-19, Н-22 та Н-17;

- створення стоянок для вантажного транспорту на околицях міста;
- модернізація залізничних шляхів, розширення залізничного напрямку Луцьк-Львів, прокладання «євроколії»;
- створення нового залізничного напрямку до Володимира та прикордонного пропускного пункту Устилуг.

2. Залучення великого бізнесу:

- створення складської інфраструктури на околицях міста;
- стимулювання великих компаній до відкриття регіональних офісів та філій в громаді;
- налагодження взаємодії місцевих навчальних закладів та підприємств;
- створення промислових та бізнес-парків з готовою інфраструктурою (водопостачання, електроенергія, зв'язок) для нових підприємств;
- забезпечення прозорих та стабільних регуляторних вимог для бізнесу.

3. Сприяння розвитку малого та середнього бізнесу:

- впровадження програм взаємодії малого та середнього бізнесу з міською владою, залучення їх до містотворчих процесів;
- створення програм підтримки нових бізнесів;
- створення нових приміщень для бізнесів;
- проведення фестивалів та ярмарок місцевих виробників та господарств;
- створення бізнес-інкубаторів, які надають консультації, тренінги та доступ до ресурсів для стартапів;
- організація навчальних програм, семінарів та воркшопів з підприємництва, маркетингу, фінансового управління тощо;

- створення бізнес-кластерів, де підприємства можуть співпрацювати та ділитися ресурсами;
- надавання грантів та субсидій на розвиток нових проектів, інновацій та розширення бізнесу.

4. Забезпечення економічної стійкості, за рахунок розвитку різних сфер та напрямків економічної діяльності.

3.2.2 Розвиток зв'язків в середині громади

Для забезпечення стійкого розвитку громади та людського капіталу всередині неї, потрібно створити комфортні умови для повсякденного життя різних груп населення та їхнього розвитку. Також важливим аспектом є зв'язок між різними населеними пунктами та районами міста, а також формування ідентичності населення з громадою та її спадщиною й історією. (Рис.3.4.)

Рис.3.4. Розвиток зв'язків в середині громади

Основні цілі:

1. Створення комфортного середовища для життя:
 - ремонт та благоустрій вуличних просторів населених пунктів;
 - створення єдиної системи публічних та громадських просторів;
 - чітке розмежування сфер та територій відповідальності;
 - забезпечення безбар'єрності середовища;

- створення мережі активних пішохідних вулиць в місті.
2. Розвиток зв'язків всередині громади:
- створення комфортного та доступного громадського транспорту між населеними пунктами громади;
 - впровадження методів «15-ти хвилинного міста»;
 - розвиток внутрішньої та зовнішньої велоінфраструктури;
 - створення пересадкових вузлів громадського транспорту.
3. Розвиток місцевої ідентичності населення громади:
- проведення навчальних заходів та воркшопів з дослідження місцевої історії;
 - вивчення історії власних сімей;
 - створення консультативних рад для залучення населення до містотворчих процесів;
 - створення окремого органу при міській раді для взаємодії з містянами;
 - залучення місцевих музеїв до навчальних програм;
 - проведення фестивалів присвячених місцевій історії;
 - створення мережі громадських центрів в громаді задля розвитку низових ініціатив.

3.2.3 Розвиток туризму та історичної спадщини

Незважаючи на багату історичну спадщину, Луцьк та його околиці залишаються відносно маловідомими серед широкого загалу. Проте, в цьому прихована велика можливість: місто та громада мають значний потенціал для розвитку туристичної індустрії та залучення нових відвідувачів. Луцьк може стати центром культурного туризму, завдяки своїм численним історичним

пам'яткам, архітектурним чудесам та культурним заходам. Розвиток інфраструктури, підвищення якості туристичних послуг та активна промоція міста можуть залучити нових туристів, що сприятиме економічному зростанню та створенню нових робочих місць. (Рис.3.5.)

Рис.3.5. Розвиток туризму та історичної спадщини

Основні цілі:

1. Підвищення впізнаваності Луцька та його околиць:
 - розробка маркетингової стратегії, створення бренду міста, що відображає його історичну та культурну унікальність, проведення національних та міжнародних рекламних кампаній, співпраця з туристичними агентствами для просування міста;
 - організація та проведення культурних заходів;
 - підтримка місцевих культурних ініціатив;
 - створення нових платформ для проведення культурних заходів.
2. Розвиток туристичної інфраструктури:

- модернізація доріг та транспортних вузлів, розвиток пасажирських сполучень;
- запровадження туристичних маршрутів та екскурсій;
- заохочення інвестицій у будівництво нових готелів та ресторанів;
- підвищення стандартів якості обслуговування в існуючих закладах;
- підтримка місцевих підприємців у сфері готельного та ресторанного бізнесу.

3. Збереження та популяризація історичної спадщини:

- проведення реставраційних робіт на історичних об'єктах;
- впровадження програм збереження культурної спадщини, створення чітких правил поведінки з історичними будівлями;
- впровадження унікального стилю благоустрою міста для підвищення впізнаваності;
- створення інформаційних центрів для туристів;
- встановлення інформаційних табличок та вказівників біля історичних пам'яток;
- створення нових історичних маршрутів для екскурсій.

3.2.4 Зелене місто

Завдяки значній кількості зелених просторів, парків та природоохоронних територій, громада володіє унікальним потенціалом для забезпечення мешканців постійним контактом з природою. Ця близькість до природи не лише покращує якість життя, але й надає можливості для активного відпочинку, екологічного виховання та збереження біорізноманіття. Поєднання міського та природного середовища повинно стати одним з основних пріоритетів розвитку громади. (Рис.3.6.)

Основні цілі:

1. Збереження та розширення зелених зон.
2. Екологічна освіта та виховання.
3. Розвиток інфраструктури для активного відпочинку.
4. Підтримка місцевої флори та фауни.
5. Екологічно чистий транспорт.
6. Інтеграція природи в міське середовище.

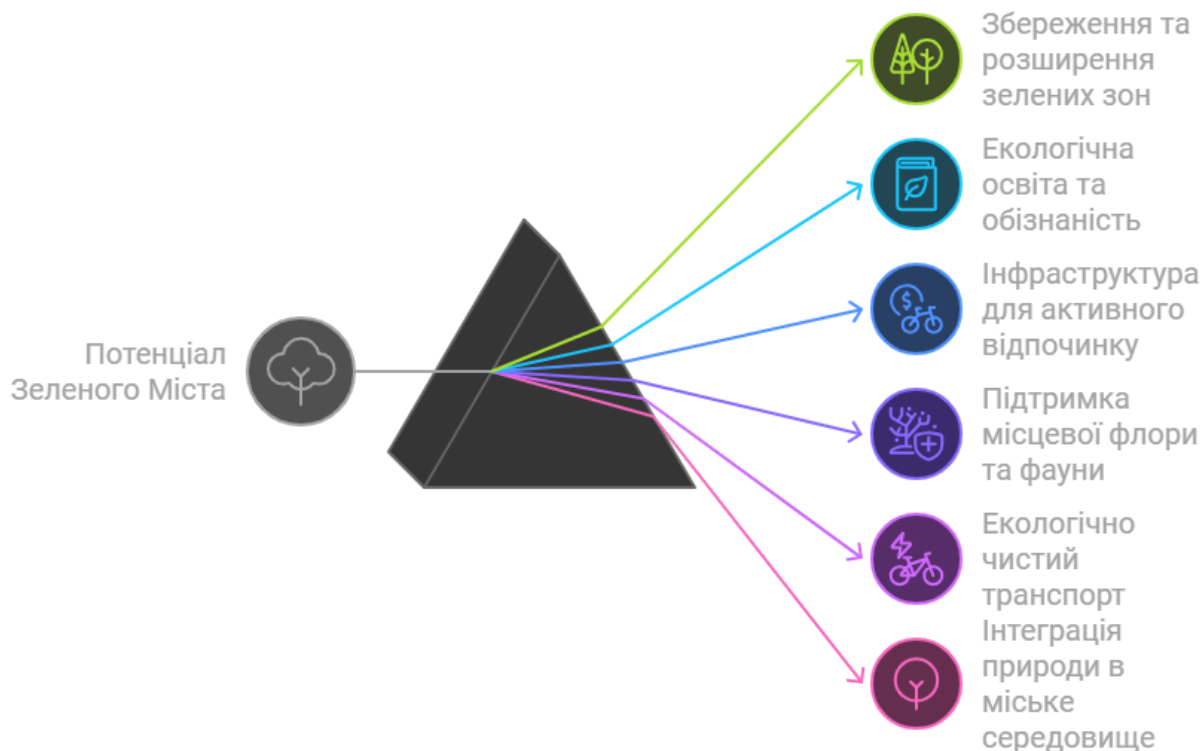

Рис.3.6. Потенціал Зеленого міста

3.2.5 Взаємодія з іншими громадами

Останнім стратегічним напрямком розвитку Луцької міської територіальної громади є зміцнення співпраці з іншими громадами. Навколо Луцька розташовані міста та села, які вже мають тісні зв'язки з містом і іншими населеними пунктами громади, зокрема місто Ківерці, яке є п'ятим за чисельністю населення в області, та села Рованці, Боратин, Струмівка, Липини.

Перспективним напрямком є створення кластеру міст для оптимізації залучення людського капіталу та розширення можливостей для мешканців громад і місцевого бізнесу. Зокрема, йдеться про формування кластеру міст Луцьк, Ківерці, Рівне, Дубне шляхом створення швидкого кільцевого залізничного з'єднання. Це дозволить розвинути об'єднання з населенням понад півмільйона осіб. (Рис.3.7.)

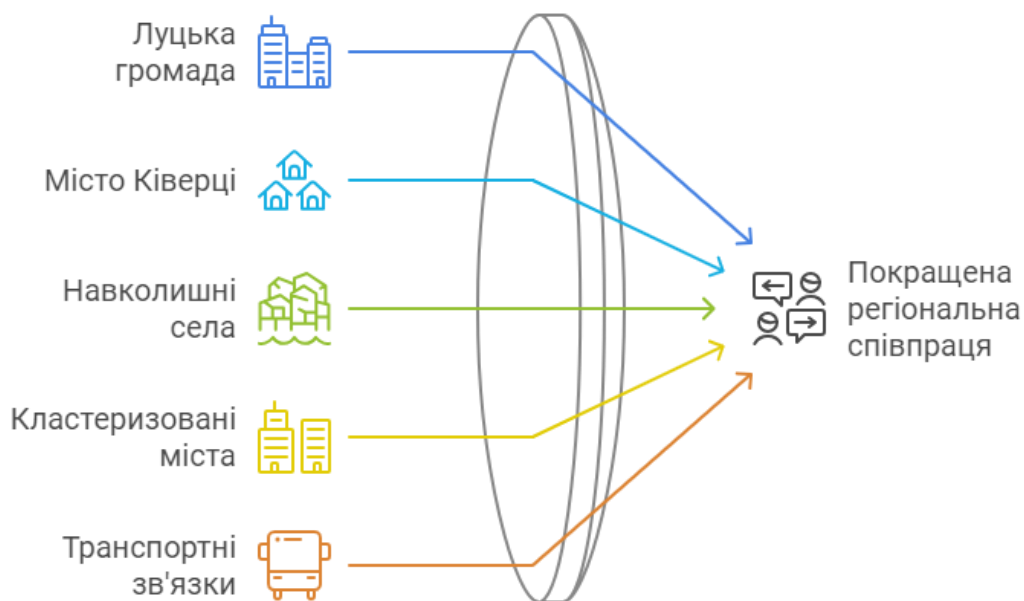

Рис. 3.7. Взаємодія з іншими громадами

ВИСНОВОК

У роботі було досліджено теоретичні аспекти сталого розвитку території, зокрема визначено основні концептуальні підходи до формування стратегії сталого розвитку регіонів, а також розглянуто методи оцінки і прогнозування соціально-економічного розвитку територіальних громад. Особливу увагу приділено фінансуванню процесів сталого розвитку, що є важливою складовою ефективною реалізації стратегічних ініціатив на рівні громад.

У другому розділі, присвяченому діагностиці екологічно-економічного стану Луцької територіальної громади, було проведено комплексний аналіз природних, економічних та соціальних умов розвитку громади. Оцінка стану природного середовища, економічна ситуація та соціальне обслуговування населення дозволили виявити сильні і слабкі сторони території, а також можливості для покращення стану життя мешканців. SWOT-аналіз підтвердив наявність значного потенціалу для розвитку в ряді секторів, таких як туризм, культурне життя та покращення екологічної ситуації.

У третьому розділі було розроблено стратегію соціально-економічного розвитку Луцької громади з урахуванням викликів, спричинених війною, і потреби у післявоєнному відновленні. Пропозиції щодо напрямків розвитку економіки, інфраструктури, туризму, культурної спадщини та зелених ініціатив відображають можливості для сталого розвитку громади в умовах швидких змін. Розвиток взаємодії з іншими громадами та всебічне зростання внутрішніх зв'язків між мешканцями є ключовими для забезпечення ефективного та збалансованого розвитку.

Таким чином, магістерська робота підкреслює необхідність системного підходу до сталого розвитку територіальних громад, акцентуючи увагу на важливості стратегічного планування, ресурсної ефективності та комплексного підходу до вирішення соціальних, економічних та екологічних проблем. Рекомендації щодо розвитку Луцької громади базуються на принципах сталості,

взаємодії, та максимального використання місцевих ресурсів, що дозволить досягти високих результатів у середньо- та довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Панчишин, Т., & Вдовин, М. Я. (2023). Компоненти сталого розвитку територіальних громад та регіонів в умовах суспільно-політичних викликів. *Економіка та суспільство*, (50).
2. Указ Президента України Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
3. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року. Режим доступу: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/peretvorennya-nashoho-svitu-poryadok-dennyu-u-sferi-staloho-rozvytku-do-2030-roku>
4. Гасюк, І., & Баюк, М. (2023). ОЦІНЮВАННЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ РІВНЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД. *Наукові перспективи (Naukovì perspektivi)*, (7 (37)).
5. Enciklopedija derzhavnogo upravlinnja: u 8 t.: [Т.2.: Metodologija derzhavnogo upravlinnja] [Encyclopedia of State Administration] / nauk.-red. kolegija: Ju.V. Kovbasjuk (golova) ta in. – К.: NADU, 2001. – 692 s. [in Ukrainian].
6. Гасюк І. Л. Державне управління фізичною культурою та спортом: стан та перспективи розвитку : [монографія] / І. Л. Гасюк. – Х. : ПП Балюк І. Б., 2011. – 432 с.
7. Лазарева, О. В. (2021). Соціально-економічний розвиток сільських територій.
8. Луцька міська рада офіційний сайт Режим доступу: <https://www.lutskrada.gov.ua/>
9. Відділ транспорту Луцької міської ради Режим доступу: <https://www.lutskrada.gov.ua/departments/upravlinnia-transportu-ta-zv-iazku>
10. EasyWay. Режим доступу: <https://www.eway.in.ua/ua/cities/lutsk>

11. Коротка інформація про Луцьку міську територіальну громаду, розташування, клімат Режим доступу: <https://www.lutskrada.gov.ua/pages/korotka-informatsiia-pro-lutsku-misku-terytorialnu-hromadu-roztashuvannia-klimat>
12. Структура бюджету Луцької міської територіальної громади Режим доступу: <https://openbudget.gov.ua/local-budget/0355100000/info/indicators?year=2023&month=12>
13. Бюджет Луцької міської територіальної громади Режим доступу: <https://www.lutskrada.gov.ua/budget>
14. Урбаністичне дослідження міста Луцьк (Urban Vision Lutsk): перший крок для формування майстер-плану міста. Режим доступу: <https://algorytm.ngo/blogs/urbanistychne-doslidzhennia-mista-lutsk-urban-vision-lutsk-pershyy-krok-dlia-formuvannia-mayster-planu-mista>
15. Паспорт Луцької міської територіальної громади станом на 01.01.2022. Режим доступу: <https://www.lutskrada.gov.ua/static/content/files/w/dj/l2ezcghufzhuir5rwwizb2fin4urddjw.pdf>
16. У Луцьку відкрили кризову кімнату для осіб постраждалих від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі. Режим доступу: <https://www.lutskrada.gov.ua/publications/u-lutsku-vidkryly-kryzovu-kimnatu-dlia-osib-postrazhdalykh-vid-domashnoho-nasylstva-ta-abo-nasylstva-za-oznakoju-stati>
17. SWOT-аналіз: кому, коли й навіщо потрібен (+ реальний приклад). Режим доступу: <https://bakertilly.ua/news/id44448>.
18. Посібник для органів місцевого самоврядування «місцевий економічний розвиток у територіальних громадах антикризові інструменти у воєнний і післявоєнний період». Львів 2022
19. ЗАКОН УКРАЇНИ Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року. Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A?an=371>
20. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ЛУЦЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2030 РОКУ (ПРОЄКТ). Режим доступу: https://consult.e-dem.ua/uploads/consultation/files/886/1_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D

[1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F 2030 %D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%94%D0%BA%D1%82.pdf](#)

Додатки

Структура видатків Луцької міської територіальної громади за 2023р., грн. [9]

КПК	найменування КПК	КФК	найменування КФК	розрахунок на рік	кошторис на рік	виконано всього	відсоток виконання
0000	РАЗОМ			4070921926,73	3981234945,28	3703092758,94	90,96
0150	Організаційне, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення діяльності обласної ради, районної ради, районної у місті ради (у разі її створення), міської, селищної, сільської рад	0111	Вищі органи державного управління, органи місцевої влади та місцевого самоврядування	113158400,00	199731985,72	195285066,52	172,57
0160	Керівництво і управління у відповідній сфері у містах (місті Києві), селищах, селах, територіальних громадах	0111	Вищі органи державного управління, органи місцевої влади та місцевого самоврядування	160977500,00	164765069,09	157050561,28	97,56
0180	Інша діяльність у сфері державного управління	0133	Інша діяльність у сфері державного управління	1040000,00	1040000,00	1023672,12	98,43
1010	Надання дошкільної освіти	0910	Дошкільна освіта	458529050,00	459141126,91	443061122,72	96,62
1021	Надання загальної середньої освіти закладами загальної середньої освіти за рахунок коштів місцевого бюджету	0921	Заклади загальної середньої освіти	398133320,00	391352141,23	369931978,60	92,91
1025	Надання загальної середньої освіти навчально-реабілітаційними центрами для дітей з особливими освітніми потребами, зумовленими складними порушеннями розвитку, за рахунок коштів місцевого бюджету	0922	Спеціалізовані та спеціальні заклади загальної середньої освіти	15734180,00	15579437,40	13627218,10	86,60
1026	Надання загальної середньої освіти міжшкільними ресурсними центрами за рахунок коштів місцевого бюджету	0921	Заклади загальної середньої освіти	6077500,00	6077500,00	5626014,32	92,57
1031	Надання загальної середньої освіти закладами загальної середньої освіти за рахунок освітньої субвенції	0921	Заклади загальної середньої освіти	499503200,00	499503200,00	499492173,06	99,99

1035	Надання загальної середньої освіти навчально-реабілітаційними центрами для дітей з особливими освітніми потребами, зумовленими складними порушеннями розвитку, за рахунок освітньої субвенції	0922	Спеціалізовані та спеціальні заклади загальної середньої освіти	19005700,00	19005700,00	19005700,00	100,00
1070	Надання позашкільної освіти закладами позашкільної освіти, заходи із позашкільної роботи з дітьми	0960	Позашкільна освіта та заходи із позашкільної роботи з дітьми	36997482,00	37025173,75	34812793,05	94,09
1080	Надання спеціалізованої освіти мистецькими школами	0960	Позашкільна освіта та заходи із позашкільної роботи з дітьми	76295500,00	75426123,24	74305523,60	97,39
1091	Підготовка кадрів закладами професійної (професійно-технічної) освіти та іншими закладами освіти за рахунок коштів місцевого бюджету	0930	Професійна (професійно-технічна) освіта	123860340,73	131141052,26	123516831,09	99,72
1092	Підготовка кадрів закладами професійної (професійно-технічної) освіти та іншими закладами освіти за рахунок освітньої субвенції	0930	Професійна (професійно-технічна) освіта	13468600,00	13468600,00	13386378,24	99,38
1130	Методичне забезпечення діяльності закладів освіти	0990	Інші заклади та заходи у сфері освіти	1064100,00	1064100,00	1063048,47	99,90
1141	Забезпечення діяльності інших закладів у сфері освіти	0990	Інші заклади та заходи у сфері освіти	25172641,00	25331928,35	24934801,37	99,05
1142	Інші програми та заходи у сфері освіти	0990	Інші заклади та заходи у сфері освіти	1851100,00	1851100,00	1279812,40	69,13
1151	Забезпечення діяльності інклюзивно-ресурсних центрів за рахунок коштів місцевого бюджету	0990	Інші заклади та заходи у сфері освіти	396200,00	396200,00	314219,62	79,30
1152	Забезпечення діяльності інклюзивно-ресурсних центрів за рахунок освітньої субвенції	0990	Інші заклади та заходи у сфері освіти	1747300,00	1747300,00	1722250,00	98,56
1160	Забезпечення діяльності центрів професійного розвитку педагогічних працівників	0990	Інші заклади та заходи у сфері освіти	3640259,00	3715772,01	3493802,49	95,97
1200	Надання освіти за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами	0990	Інші заклади та заходи у сфері освіти	1461133,00	1461133,00	1461133,00	100,00

1271	Співфінансування заходів, що реалізуються за рахунок освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам (за спеціальним фондом державного бюджету)	0990	Інші заклади та заходи у сфері освіти	1683818,00	1683818,00	1373695,00	81,58
1272	Реалізація заходів за рахунок освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам (за спеціальним фондом державного бюджету)	0990	Інші заклади та заходи у сфері освіти	3928908,00	3928908,00	3632825,38	92,46
2010	Багатопрофільна стаціонарна медична допомога населенню	0731	Лікарні загального профілю	49776900,00	49776900,00	42247668,39	84,87
2030	Лікарсько-акушерська допомога вагітним, породіллям та новонародженим	0733	Перинатальні центри, пологові будинки	10785200,00	10785200,00	10552555,35	97,84
2080	Амбулаторно-поліклінічна допомога населенню, крім первинної медичної допомоги	0721	Поліклініки загального профілю та амбулаторії	20560065,00	20560065,00	18541952,87	90,18
2090	Спеціалізована амбулаторно-поліклінічна допомога населенню	0722	Спеціалізовані та стоматологічні поліклініки	1724600,00	1724600,00	1488358,02	86,30
2100	Стоматологічна допомога населенню	0722	Спеціалізовані та стоматологічні поліклініки	3743800,00	3743800,00	3663625,23	97,85
2151	Забезпечення діяльності інших закладів у сфері охорони здоров'я	0763	Інші заклади та заходи у сфері охорони здоров'я	1852500,00	1852500,00	1781636,68	96,17
2152	Інші програми та заходи у сфері охорони здоров'я	0763	Інші заклади та заходи у сфері охорони здоров'я	825900,00	825900,00	774040,00	93,72
3031	Надання інших пільг окремим категоріям громадян відповідно до законодавства	1030	Соціальний захист ветеранів війни та праці	542000,00	542000,00	506046,28	93,36
3032	Надання пільг окремим категоріям громадян з оплати послуг зв'язку	1070	Соціальний захист інших категорій населення	750000,00	750000,00	712417,03	94,98
3035	Компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян на залізничному транспорті	1070	Соціальний захист інших категорій населення	1000000,00	1000000,00	1000000,00	100,00
3050	Пільгове медичне обслуговування осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	1070	Соціальний захист інших категорій населення	1100200,00	1100200,00	1085200,00	98,63

3090	Видатки на поховання учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни	1030	Соціальний захист ветеранів війни та праці	147600,00	147600,00	77231,00	52,32
3104	Забезпечення соціальними послугами за місцем проживання громадян, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю	1020	Соціальний захист пенсіонерів	34630100,00	35976271,62	35014838,44	101,11
3112	Заходи державної політики з питань дітей та їх соціального захисту	1040	Соціальний захист сім'ї, дітей та молоді	342000,00	342000,00	135770,00	39,69
3123	Заходи державної політики з питань сім'ї	1040	Соціальний захист сім'ї, дітей та молоді	5900000,00	9245464,90	7626694,63	129,26
3131	Здійснення заходів та реалізація проектів на виконання Державної цільової соціальної програми «Молодь України»	1040	Соціальний захист сім'ї, дітей та молоді	4316900,00	4601917,82	2815561,65	65,22
3160	Надання соціальних гарантій фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги	1010	Соціальний захист на випадок непрацездатності	5000000,00	5000000,00	4817570,78	96,35
3171	Компенсаційні виплати інвалідам на бензин, ремонт, технічне обслуговування автомобілів, мотоциколясок і на транспортне обслуговування	1010	Соціальний захист на випадок непрацездатності	290600,00	290600,00	258089,66	88,81
3180	Надання пільг населенню (крім ветеранів війни і праці, військової служби, органів внутрішніх справ та громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи) на оплату житлово-комунальних послуг	1060	Допомога у вирішенні житлового питання	8440800,00	8440800,00	7828800,00	92,74
3192	Надання фінансової підтримки громадським об'єднанням ветеранів і осіб з інвалідністю, діяльність яких має соціальну спрямованість	1030	Соціальний захист ветеранів війни та праці	300000,00	300000,00	262609,02	87,53
3221	Грошова компенсація за належні для отримання жилі приміщення для сімей осіб, визначених пунктами 2 – 5 частини першої статті 10-1 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», для осіб з інвалідністю I – II групи,	1060	Допомога у вирішенні житлового питання	12700137,00	12700137,00	12700134,39	99,99

	яка настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, визначених пунктами 11 – 14 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та які потребують поліпшення житлових умов						
3222	Грошова компенсація за належні для отримання жилі приміщення для внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, та визнані особами з інвалідністю внаслідок війни III групи відповідно до пунктів 11 – 14 частини другої статті 7 або учасниками бойових дій відповідно до пунктів 19 – 21	1060	Допомога у вирішенні житлового питання	3022618,00	3022618,00	3022617,38	99,99

	частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та які потребують поліпшення житлових умов						
3223	Грошова компенсація за належні для отримання жилі приміщення для сімей учасників бойових дій на території інших держав, визначених у абзаці першому пункту 1 статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», для осіб з інвалідністю I-II групи з числа учасників бойових дій на території інших держав, інвалідність яких настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, пов'язаних з перебуванням у цих державах, визначених пунктом 7 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та які потребують поліпшення житлових умов	1060	Допомога у вирішенні житлового питання	6584158,00	6584158,00	6584156,51	99,99
3230	Видатки, пов'язані з наданням підтримки внутрішньо переміщеним та/або евакуйованим особам у зв'язку із введенням воєнного стану	1070	Соціальний захист інших категорій населення	300000,00	1327118,25	1327118,25	442,37
3242	Інші заходи у сфері соціального захисту і соціального забезпечення	1090	Інша діяльність у сфері соціального захисту	39102335,00	39102335,00	36654863,74	93,74
4030	Забезпечення діяльності бібліотек	0824	Бібліотеки, музеї і виставки	21461100,00	21732163,48	20531130,87	95,66
4040	Забезпечення діяльності музеїв і виставок	0824	Бібліотеки, музеї і виставки	2551900,00	2948035,00	2591059,97	101,53
4060	Забезпечення діяльності палаців і будинків культури, клубів, центрів дозвілля та інших клубних закладів	0828	Клубні заклади	28473100,00	28946263,84	26543614,97	93,22
4081	Забезпечення діяльності інших закладів в галузі культури і мистецтва	0829	Інші заходи і заклади в галузі культури та мистецтва, творчі спілки	15264600,00	15264600,00	15210928,18	99,64

4082	Інші заходи в галузі культури і мистецтва	0829	Інші заходи і заклади в галузі культури та мистецтва, творчі спілки	7240000,00	26005180,14	12691189,03	175,29
5031	Утримання та навчально-тренувальна робота комунальних дитячо-юнацьких спортивних шкіл	0810	Фізична культура і спорт	48145500,00	48003851,37	41742806,70	86,70
5061	Забезпечення діяльності місцевих центрів фізичного здоров'я населення "Спорт для всіх" та проведення фізкультурно-масових заходів серед населення регіону	0810	Фізична культура і спорт	10719840,00	10667934,02	6855500,31	63,95
5062	Підтримка спорту вищих досягнень та організацій, які здійснюють фізкультурно-спортивну діяльність в регіоні	0810	Фізична культура і спорт	7895000,00	7895000,00	7372320,90	93,37
5063	Забезпечення діяльності централізованої бухгалтерії	0810	Фізична культура і спорт	2967000,00	2967000,00	2072131,41	69,83
6011	Експлуатація та технічне обслуговування житлового фонду	0610	Житлове господарство	2589000,00	2589000,00	2254383,59	87,07
6012	Забезпечення діяльності з виробництва, транспортування, постачання теплової енергії	0620	Комунальне господарство	180975000,00	180975000,00	180945600,42	99,98
6013	Забезпечення діяльності водопровідно-каналізаційного господарства	0620	Комунальне господарство	56145000,00	56145000,00	56144626,33	99,99
6015	Забезпечення надійної та безперебійної експлуатації ліфтів	0620	Комунальне господарство	2982000,00	2982000,00	2932617,96	98,34
6017	Інша діяльність, пов'язана з експлуатацією об'єктів житлово-комунального господарства	0620	Комунальне господарство	78000000,00	78000000,00	60413162,31	77,45
6020	Забезпечення функціонування підприємств, установ та організацій, що виробляють, виконують та/або надають житлово-комунальні послуги	0620	Комунальне господарство	29393400,00	29393400,00	27586648,37	93,85
6030	Організація благоустрою населених пунктів	0620	Комунальне господарство	143895200,00	143895200,00	132804763,11	92,29
6082	Придбання житла для окремих категорій населення відповідно до законодавства	0610	Житлове господарство	1000000,00	1000000,00	538707,15	53,87
6090	Інша діяльність у сфері житлово-комунального господарства	0640	Інша діяльність у сфері житлово-комунального господарства	3997500,00	3997500,00	2507581,67	62,72

7110	Реалізація програм в галузі сільського господарства	0421	Сільське господарство	341700,00	341700,00	57300,00	16,76
7130	Здійснення заходів із землеустрою	0421	Сільське господарство	278880,00	278880,00	148000,00	53,06
7150	Реалізація програм у галузі лісового господарства і мисливства	0422	Лісове господарство та мисливство	550000,00	550000,00	504388,12	91,70
7310	Будівництво об'єктів житлово-комунального господарства	0443	Будівництво	18003000,00	18003000,00	11215651,32	62,29
7321	Будівництво освітніх установ та закладів	0443	Будівництво	589000,00	589000,00	88875,00	15,08
7322	Будівництво медичних установ та закладів	0443	Будівництво	1500000,00	1500000,00	718776,42	47,91
7340	Проектування, реставрація та охорона пам'яток архітектури	0443	Будівництво	1350000,00	1350000,00	1199973,00	88,88
7350	Розроблення схем планування та забудови територій (містобудівної документації)	0443	Будівництво	300000,00	300000,00	180000,00	60,00
7366	Реалізація проектів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України	0490	Інша економічна діяльність	84000000,00	84000000,00	994204,40	1,18
7370	Реалізація інших заходів щодо соціально-економічного розвитку територій	0490	Інша економічна діяльність	3641783,00	3641783,00	2043005,98	56,09
7421	Утримання та розвиток наземного електротранспорту	0453	Залізничний транспорт	39026740,00	39026740,00	6383463,27	16,35
7426	Інші заходи у сфері електротранспорту	0455	Трубопровідний та інший транспорт	59355000,00	59355000,00	58709032,71	98,91
7450	Інша діяльність у сфері транспорту	0456	Дорожнє господарство	2664600,00	2664600,00	2482156,34	93,15
7461	Утримання та розвиток автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури за рахунок коштів місцевого бюджету	0456	Дорожнє господарство	305396000,00	305396000,00	262387285,53	85,91
7462	Утримання та розвиток автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури за рахунок субвенції з державного бюджету	0456	Дорожнє господарство	10000000,00	10000000,00	156000,00	1,56
7610	Сприяння розвитку малого та середнього підприємництва	0411	Загальна економічна та торговельна діяльність	4300000,00	4300000,00	1961812,87	45,62
7622	Реалізація програм і заходів в галузі туризму та курортів	0470	Інші галузі економіки	3333300,00	3333300,00	3233501,55	97,00
7650	Проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки чи права на неї	0490	Інша економічна діяльність	55000,00	55000,00	0,00	0,00

7670	Внески до статутного капіталу суб'єктів господарювання	0490	Інша економічна діяльність	201554370,00	201554370,00	174499567,64	86,57
7680	Членські внески до асоціацій органів місцевого самоврядування	0490	Інша економічна діяльність	300000,00	300000,00	286300,00	95,43
7691	Виконання заходів за рахунок цільових фондів, утворених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і місцевими органами виконавчої влади і фондів, утворених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і місцевими органами виконавчої влади	0490	Інша економічна діяльність	443400,00	443400,00	117350,00	26,46
7693	Інші заходи, пов'язані з економічною діяльністю	0490	Інша економічна діяльність	18118000,00	18118000,00	17261177,68	95,27
7700	Реалізація програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ	0133	Інша діяльність у сфері державного управління	5700000,00	19837144,52	16872920,13	296,01
8110	Заходи із запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	0320	Протипожежний захист та рятування	43382260,00	43382260,00	34966803,82	80,60
8120	Заходи з організації рятування на водах	0320	Протипожежний захист та рятування	610000,00	610000,00	554974,82	90,97
8230	Інші заходи громадського порядку та безпеки	0380	Інша діяльність у сфері громадського порядку, безпеки та судової влади	4262717,00	4262717,00	3275524,78	76,84
8240	Заходи та роботи з територіальної оборони	0380	Інша діяльність у сфері громадського порядку, безпеки та судової влади	194170300,00	194170300,00	99180097,11	51,07
8330	Інша діяльність у сфері екології та охорони природних ресурсів	0540	Інша діяльність у сфері охорони навколишнього природного середовища	630000,00	630000,00	422032,69	66,98
8340	Природоохоронні заходи за рахунок цільових фондів	0540	Інша діяльність у сфері охорони навколишнього природного середовища	4565532,00	4865068,36	3389616,56	74,24

8420	Інші заходи у сфері засобів масової інформації	0830	Медіа (засоби масової інформації)	1360000,00	1360000,00	1045416,50	76,86
8600	Обслуговування місцевого боргу	0170	Обслуговування боргу та виплати за державними деривативами	16830000,00	16830000,00	16712510,88	99,30
8710	Резервний фонд місцевого бюджету	0133	Інша діяльність у сфері державного управління	1423460,00	0,00	0,00	0,00
8775	Інші заходи за рахунок коштів резервного фонду місцевого бюджету	0133	Інша діяльність у сфері державного управління	2600000,00	2600000,00	1928266,21	74,16
9110	Реверсна дотація	0180	Міжбюджетні трансферти	133591600,00	0,00	133591600,00	100,00
9770	Інші субвенції з місцевого бюджету	0180	Міжбюджетні трансферти	36839200,00	0,00	12920123,10	35,07
9800	Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного розвитку регіонів	0180	Міжбюджетні трансферти	48696300,00	0,00	40986101,53	84,16

Додаток Б

Заклади охорони здоров'я на території громади

Лікувально-профілактичні заклади Луцької міської територіальної громади	Адреса	Керівник	Телефон
Комунальне підприємство «Медичне об'єднання Луцької міської територіальної громади»	43024, м. Луцьк, просп. Відродження, 13 E-mail: lmkl@lmkl.lutsk.ua	ДУХНЕВИЧ Лариса Петрівна	(0332) 251 202 (0332) 252 287 факс
Комунальне підприємство «Луцький клінічний пологовий будинок»	43005, м. Луцьк, вул. Гулака-Артемовського, 18 E-mail: kzlkp@gmail.com	СЯБРУК Сергій Григорович	(0332) 234 444 факс
Комунальне підприємство «Луцька міська дитяча поліклініка»	43024, м. Луцьк, вул. Чорновола, 1 E-mail: kzdp.lutsk@gmail.com	ЛЄЩИНСЬКА Оксана Петрівна	(0332) 716 976 факс
Комунальне підприємство «Медичний центр реабілітації учасників бойових дій Луцької міської територіальної громади»	43010, м. Луцьк, просп. Волі, 66 а E-mail: rehabilitacia_lutck@ukr.net	Т.в.о. ГНЕТНЬОВ Ігор Васильович	(0332) 200 087 факс
Комунальне підприємство «Луцька міська клінічна стоматологічна поліклініка»	43010, м. Луцьк, просп. Волі, 39 E-mail: stomat@lt.ukrtel.net	ЧЕРНИШ Світлана Іванівна	(0332) 241 541 факс
Комунальне підприємство «Волинська обласна клінічна лікарня» Волинської обласної ради	43005, м. Луцьк, просп. Президента Грушевського, 21 E-mail: office.vokl@gmail.com	ДУДАР Олександр Валерійович	(0332) 773 100 (0332) 234 324 факс
Комунальне підприємство «Волинське територіальне об'єднання медичне захисту материнства і дитинства» Волинської обласної ради	43024, м. Луцьк, вул. Загородня, 20 E-mail: vorp-REV@ukr.net	ГОРАВСЬКА Ірина Іванівна	(0332) 282 206

Лікувально-профілактичні заклади Луцької міської територіальної громади	Адреса	Керівник	Телефон
Комунальне підприємство «Волинський обласний госпіталь ветеранів війни» Волинської обласної ради	43001, м. Луцьк, вул. Стефаника, 3а E-mail: hospital.iv@gmail.com	МАСІКОВА Тетяна Олександрівна	(0332) 721 443 факс
Комунальне підприємство «Волинська обласна інфекційна лікарня» Волинської обласної ради	43001, м. Луцьк, вул. Шевченка, 30 E-mail: volinifect@bigmir.net	Т.в.о. МОРОЧКОВСЬКА Галина Василівна	(0332) 249 444
Комунальне підприємство «Волинський обласний медичний центр терапії залежностей» Волинської обласної ради (перебуває в процесі реорганізації)	43023, м. Луцьк, вул. Карбишева, 2,1 E-mail: volnarco@ukr.net	Т.в.о. ШКАРОВЕЦЬКИЙ Ігор Дмитрович	(0332) 710 230 (0332) 719 386 факс
Комунальне підприємство «Волинський обласний медичний центр онкології» Волинської обласної ради	43018, м. Луцьк, вул. Тімірязєва, 1 E-mail: volynood@gmail.com lutskood@gmail.com	МАЛІМОН Юрій Іванович	(0332) 260 769 факс
Комунальне підприємство «Волинський обласний фтизіопульмологічний медичний центр» Волинської обласної ради	43018, м. Луцьк, вул. Львівська, 50 E-mail: voltyb@gmail.com	НИСКОГУЗ Іван Онуфрійович	(0332) 260 900 (0332) 263 429 факс
Комунальне підприємство «Волинський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» Волинської обласної ради	43000, м. Луцьк, вул. Словацького, 28 E-mail: ssmndl@ukr.net	ШМАЛЬ Володимир Зіновійович	(0332) 730 501

Лікувально-профілактичні заклади Луцької міської територіальної громади	Адреса	Керівник	Телефон
Комунальне підприємство «Волинський обласний центр служби крові» Волинської обласної ради	43010, м. Луцьк, просп. Волі, 47 E-mail: vospk3@ukrpost.ua	КРЕМЕНЕЦЬ Юрій Валерійович	(0332) 242 271 факс
Комунальне підприємство «Волинська обласна стоматологічна поліклініка»	43001, м. Луцьк, просп. Відродження, 51 E-mail: oblstomatp@ukr.net	ДВОРКО Ігор Любомирович	(0332) 284 816 (0332) 284 814 факс
Комунальне підприємство «Волинський обласний спеціалізований будинок дитини для дітей з ураженням центральної нервової системи з порушенням психіки» Волинської обласної ради	43000, м. Луцьк, вул. Короленко, 1 E-mail: vosbd@ukrpost.ua	МАКСИМЮК Віктор Борисович	(0332) 723 031 факс
Комунальне підприємство «Волинське обласне бюро медико-соціальної експертизи» Волинської обласної рад	43025, м. Луцьк, просп. Волі, 1 а E-mail: VolburoMSE@ukr.net	ТИМОЩУК Василь Васильович	(0332) 727 541 (0332) 722 239 факс
Комунальне підприємство «Волинське обласне бюро судово-медичної експертизи» Волинської обласної ради	43016, м. Луцьк, вул. Кафедральна, 4 E-mail: volyn-sme@ukr.net	ВІРУН Лілія Миколаївна	(0332) 721 423 факс
Комунальне підприємство «Волинське обласне патолого-анатомічне бюро» Волинської обласної ради	43016, м. Луцьк, просп. Грушевського, 21 E-mail: patkadru@ukr.net	Т.в.о. БРИНЧУК Віталій Олексійович	(0332) 230 112

Лікувально-профілактичні заклади інших міністерств та відомств	Кількість	Одиниці
Лікувальні заклади	2	од.
Амбулаторно-поліклінічні заклади	1	од.
Ліжковий фонд		
Комунальне підприємство «Медичне об'єднання Луцької міської територіальної громади»	665	од.
Комунальне підприємство «Волинська обласна клінічна лікарня» Волинської обласної ради	751	од.
Комунальне підприємство «Волинська обласна інфекційна лікарня» Волинської обласної ради	180	од.
Комунальне підприємство «Волинський обласний госпіталь ветеранів війни» Волинської обласної ради	170	од.
Комунальне підприємство «Волинська обласна психіатрична лікарня м. Луцька» Волинської обласної ради	484	од.
Комунальне підприємство «Волинський обласний медичний центр терапії залежностей» Волинської обласної ради	120	од.
Комунальне підприємство «Волинський обласний медичний центр онкології» Волинської обласної ради	180	од.
Комунальне підприємство «Волинський обласний фтизіопульмологічний медичний центр» Волинської обласної ради	105	од.
Комунальне підприємство «Волинське обласне територіальне медичне об'єднання захисту материнства та дитинства»	395	од.
Комунальне підприємство «Луцький клінічний пологовий будинок»	145	од.
Забезпеченість дорослого населення лікарняними ліжками міських стаціонарів		

Кількість ліжок на 10 тис. дорослого населення	38,06	од.
Кількість пологових ліжок на 1 тис. жінок 15–49 років	0,16	од.
Кількість гінекологічних ліжок на 10 тис. жіночого населення	2,34	од.
Медичні кадри		
Кількість лікарів у міських лікувально-профілактичних закладах: абсолютні числа на 100 тис. населення	724 338,0	чол.
Кількість середніх медичних працівників у міських лікувально-профілактичних закладах: абсолютні числа на 100 тис. населення	1 152 538,0	чол.
Кількість аптек та аптечних пунктів	112	од.

Освіта

Кількість закладів загальної середньої освіти комунальної форми власності, у(з) них:	38	од.
чисельність учнів	31 693	чол.
чисельність педагогів	2 637	чол.
Кількість закладів загальної середньої освіти з цілодобовим перебуванням учнів (пансіон при ліцеї)	1	
чисельність учнів	417	чол.
чисельність педагогічних працівників	56	чол.
Кількість закладів загальної середньої освіти – спеціальних шкіл	1	од.
чисельність учнів	267	чол.
чисельність педагогічних працівників	90	чол.
Кількість закладів загальної середньої освіти з вечірньою та заочною формою навчання	2	од.
чисельність учнів	240	чол.
чисельність педагогічних працівників	17	чол.
Кількість закладів дошкільної освіти комунальної форми власності, у(з) них:	51 (з них 1 у складі НВО (ЗЗСО))	од.
чисельність вихованців	10 033	чол.
чисельність педагогічних працівників	1 192	чол.
Кількість закладів дошкільної освіти компенсуючого типу для дітей з вадами розвитку для задоволення освітніх потреб, соціальної адаптації та організації ранньої корекції, у них:	7	од.
чисельність вихованців	1378	чол.
чисельність педагогічних працівників	209	чол.
Кількість закладів дошкільної освіти з цілодобовим перебуванням вихованців	1	од.
чисельність вихованців	51	чол.
чисельність педагогічних працівників	24	чол.
Кількість закладів позашкільної освіти комунальної форми власності, у них:	4	од.
чисельність вихованців	5438	чол.

чисельність педагогічних працівників (керівників гуртків)	108	чол.
Кількість дитячо-юнацьких спортивних шкіл комунальної форми власності, у них:	2	од.
чисельність вихованців	1077	чол.
чисельність педагогічних працівників (тренерів-викладачів)	39	чол.
Кількість інклюзивно-ресурсних центрів, у них:	1	од.
Чисельність працівників	7	чол.
Кількість навчально-виробничих комбінатів комунальної форми власності, у них:	1	од.
чисельність учнів	567	чол.
Чисельність педагогічних працівників (інструкторів)	17	чол.
Кількість центрів професійного розвитку педагогічних працівників, у них:	1	од.
Чисельність консультантів	2	чол.
Кількість будинків вчителя, у них:	1	од.
Чисельність працівників	4	чол.
Кількість закладів професійно-технічної освіти, у них:	5	од.
чисельність учнів (студентів) (утримання за міський бюджет)	2740	чол.
чисельність педагогічних працівників	395	чол.
Кількість приватних закладів дошкільної освіти, у них:	2	од.
чисельність вихованців	73	чол.
чисельність педагогічних працівників	18	чол.
Кількість приватних закладів загальної середньої освіти, у них:	4	од.
чисельність учнів	229	чол.
чисельність педагогічних працівників	46	чол.

Заклади вищої та професійної освіти

№	Назва закладу	Адреса	ПІБ керівника, посада	Кіл-сть викла- дачів	Кіл-сть студен- тів, учнів, слуха- чів
Заклади вищої освіти державної форми власності					
1	Волинський національний університет імені Лесі Українки	м. Луцьк, просп. Волі, 13	Ректор Цьось Анатолій Васильович	153	9 234
Заклади вищої освіти комунальної форми власності					
2	КЗ вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради	м. Луцьк, просп. Волі, 36	Т.в.о. ректора Бойчук Петро Микитович	177	1 610
3	КЗ вищої освіти «Волинський медичний інститут» Волинської обласної ради	м. Луцьк, вул. Лесі Українки, 2	В.о. ректора Пастрик Тетяна Володимирівна	83	606
Заклади фахової передвищої освіти комунальної форми власності					
4	Волинський фаховий коледж культури і мистецтв імені І.Ф.Стравінського Волинської обласної ради	м. Луцьк, вул. Шевченка, 50	Т.в.о. директора Войтович Тарас Володимирович	141	403
Заклади фахової передвищої освіти державної форми власності					
5	Відокремлений структурний підрозділ «Технічний фаховий коледж Луцького національного технічного університету»	м. Луцьк, вул. Конякіна, 5	Директор Герасимчук Олег Олександрович	117	1 452
6	Відокремлений структурний Підрозділ «Волинський фаховий коледж Національного університету харчових технологій»	м. Луцьк вул. Кафедральна, 6	Директор Корчук Ігор Васильович	114	1 901

7	Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж технологій, бізнесу та права Волинського національного університету імені Лесі Українки»	м. Луцьк, просп. Волі, 51	Директор Щеблюк Станіслав Германович	215	1 089
Державні заклади професійної (професійно-технічної) освіти					
8	Державний професійно Технічний навчальний заклад «Луцьке вище професійне Училище будівництва та архітектури»	м. Луцьк, вул. Потебні, 52	Директор Шмігель Володимир Володимирович	89	657
9	Державний професійно технічний навчальний заклад «Луцьке вище професійне училище»	м. Луцьк, вул. Бенделіані, 3	Директор Романюк Володимир Володимирович	79	646
10	Луцький центр професійно технічної освіти	м. Луцьк, вул. Писаревського, 13	Директор Завацька Ольга Євгеніївна	49	396

Додаток Д

Спортивні споруди

№ з/п	Назва об'єкту	Адреса	Керівник
1	КЗ «КДЮСШ № 1 Луцької міської ради»	вул. Корольова, 7 А	Оксентюк Руслана Богданівна
2	КЗ «КДЮСШ № 2 Луцької міської ради»	вул. Гетьмана Мазепи, 49 А	Панчук Валерій Валерійович
3	КЗ «СДЮСШОР плавання Луцької міської ради»	просп. Президента Грушевського, 2 А	Сологуб Олександр Валентинович
4	КЗ «ДЮСШ № 3 Луцької міської ради»	вул. Глушець (парк ім. Лесі Українки)	Боровський Геннадій Вячеславович
5	КЗ «ДЮСШ № 4 Луцької міської ради»	вул. Володимирська, 106 Б, с. Великий Омеляник	Калюх Віктор Вікторович
6	Обласна ДЮСШ	вул. Шевченка, 3	Галицький Богуслав Андрійович
7	КЗ «ВОДЮСШ "Колос"»	вул. Писаревського, 3	Вітер Ярослав Миколайович
8	Спорткомплекс «Динамо»	вул. Ланила Галицького, 33	Авраменко Василь Григорович
9	Стадіон «Авангард»	просп. Перемоги, 7	Жуховицька Євгенія Олександрівна
10	Спорткомплекс «Олімпія»	вул. Кравчука, 13	Пашенко Володимир Митрофанович
11	Спорткомплекс ВНУ імені Лесі Українки	просп. Президента Грушевського, 2 Б	Пантік Василь Васильович
12	Спорткомплекс Луцького НТУ	вул. Львівська, 75	Чурило Юрій Євгенійович

Спортивні майданчики КЗ «Луцький МЦФЗН «Спорт для всіх»

№ з/п	Назва об'єкту	Адреса
1	Комплексний (шт. трава): - футбол, - волейбол	вул. Софії Ковалевської, 23, 25
2	Ігровий (шт. трава): - волейбол	вул. Волноваська, 5
3	Ігровий мультифункціональний майданчик з поліуретановим покриттям: - бадмінтон, - волейбол, - баскетбол	вул. Глушець, 37 А
4	Ігровий мультифункціональний майданчик з поліуретановим покриттям: - футбол, - волейбол, - баскетбол.	вул. Потебні, 48, 50
5	Ігровий (поліуретан): - футбол, - волейбол, - баскетбол	вул. Грабовського, 7,9
6	Ігровий (шт. трава): - футбол, -волейбол.	вул. В'ячеслава Чорновола, 2, 2 В
7	Піщаний насип: - футбол, - волейбол	вул. Наливайка, 10 А
8	Ігровий (шт. трава): - футбол, - волейбол.	вул. Гулака- Артемовського, 3
9	Ігровий (шт. трава): - футбол, - волейбол.	просп. Соборності, 37 Б
10	Ігровий (шт. трава): - футбол	Київський майдан, 1 В
11	Ігровий мультифункціональний: - баскетбол, - волейбол, - футбол	вул. Володимирська, 95

12	Ігровий мультифункціональний: - баскетбол, - волейбол, - футбол	просп. Соборності, 25 Б
13	Ігровий мультифункціональний: - баскетбол, - волейбол, - футбол	вул. Домни Гордінок, 43, 45
14	Ігровий мультифункціональний: - баскетбол, - волейбол, - міні-футбол	просп. Молоді, 4
15	Ігровий мультифункціональний: - баскетбол, - волейбол, - футбол	просп. Волі, 7
16	Ігровий мультифункціональний: - баскетбол, - волейбол, - футбол	просп. Відродження, 5
17	Ігровий мультифункціональний: - баскетбол, - волейбол, - міні-футбол	вул. Кравчука, 26
18	Стадіон с. Княгининок	вул. Спортивна, 2
19	Спорткомплекс (Стадіон с. Забороль)	вул. Володимирська, 106 Б, с. Великий Омеляник

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет будівництва і архітектури
Факультет урбаністики та просторового планування
кафедра міського господарства

Кваліфікаційна випускна робота магістра

Тема:

«РЕАЛІЗАЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ
(НА ПРИКЛАДІ ЛУЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ)»

Виконав: студент групи МБГм-23-2

Миронюк Ігор Валентинович

Галузь знань: 19 «Архітектура та будівництво»

Спеціальність: 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

Спеціалізація: «Міське будівництво та господарство»

Керівник: к.е.н., доц. Денисенко Н.О.

Київ - 2024

Об'єкт дослідження магістерської роботи - сталий розвиток територіальної громади.

Предмет дослідження - формування стратегії соціально-економічного розвитку території в умовах війни та післявоєнного відновлення.

Мета магістерської роботи - аналіз процесів реалізації сталого розвитку на прикладі Луцької територіальної громади.

Завдання:

1. проаналізувати теоретичні основи сталого розвитку території;
2. виконати діагностику еколого-економічного стану території;
3. сформувати стратегії соціально-економічного розвитку території.

				МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА		
	Прізвище	Підпис	Дата	Стадія	Маса	Масштаб
Виконав	Мирошук І.В.			Реалізація сталого розвитку території (на прикладі Луцької територіальної громади)		
Керівник	Демченко Н.О.					
Консул-т						
Зав.каф.	Авдеева-Сосна Л.О.			аркуш 1	аркушів 12	
Об'єкт, предмет, мета та завдання роботи				КНУБА кафедра МГ група МБГм-23-2		

Таблиця 1 - Індикатори сталого розвитку територіальних громад та регіонів

Позначення	Індикатор
11.1.1 (X1)	Коефіцієнт платоспроможності покупця, (співвідношення місячної опосередкованої вартості спорудження житла (вартість 1 м кв загальної площі квартир будинку, грн.) до місячної заробітної плати (у розрахунку на одного штатного працівника, грн)
11.1.2 (X2)	Нові іпотечні кредити, що видані фізичним особам за звітний період за регіонами, тис. грн
11.2.1 (X3)	Частка територіальних громад, які долучилися до процесу стратегічного планування, %
11.3.1 (X4)	Кількість пам'яток культурної спадщини місцевого значення, занесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України
11.3.2 (X5)	Кількість пам'яток культурної спадщини національного значення, занесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України
11.3.3 (X6)	Питома вага площі природно-заповідного фонду у % до площі адміністративно-територіальної одиниці, %
11.4.1 (X7)	Кількість надзвичайних ситуацій у регіонах України*у 2021 році, випадків
11.5.1 (X8)	Обсяг викидів у атмосферне повітря забруднюючих речовин, % до рівня 2015 року
11.5.2 (X9)	Викиди діоксиду вуглецю, тис. т
11.6.1 (X10)	Кількість зайнятих працівників у суб'єктів господарювання туристичної діяльності у 2020 році (код за КВЕД-2010 - 55.1, 55.2, 55.3, 79.11, 79.12), осіб

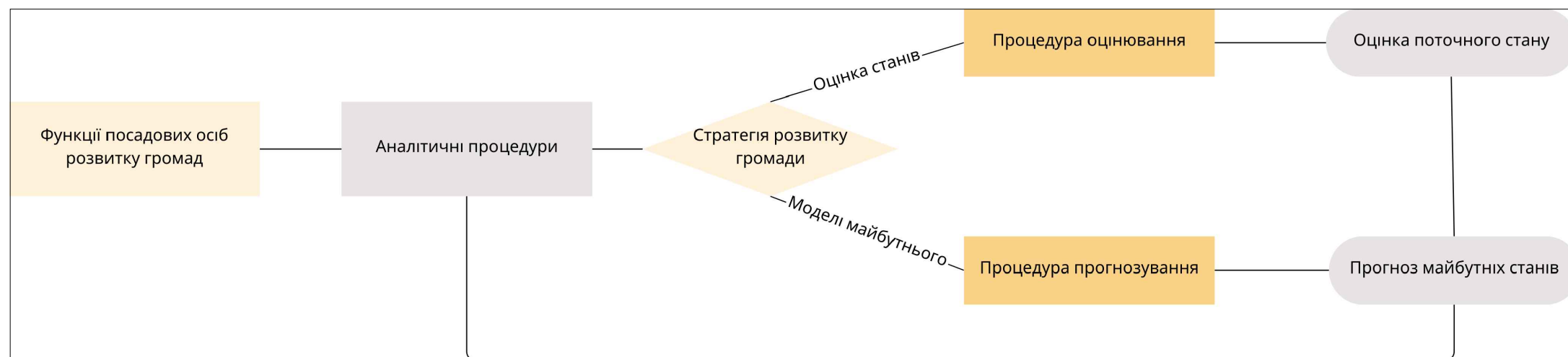

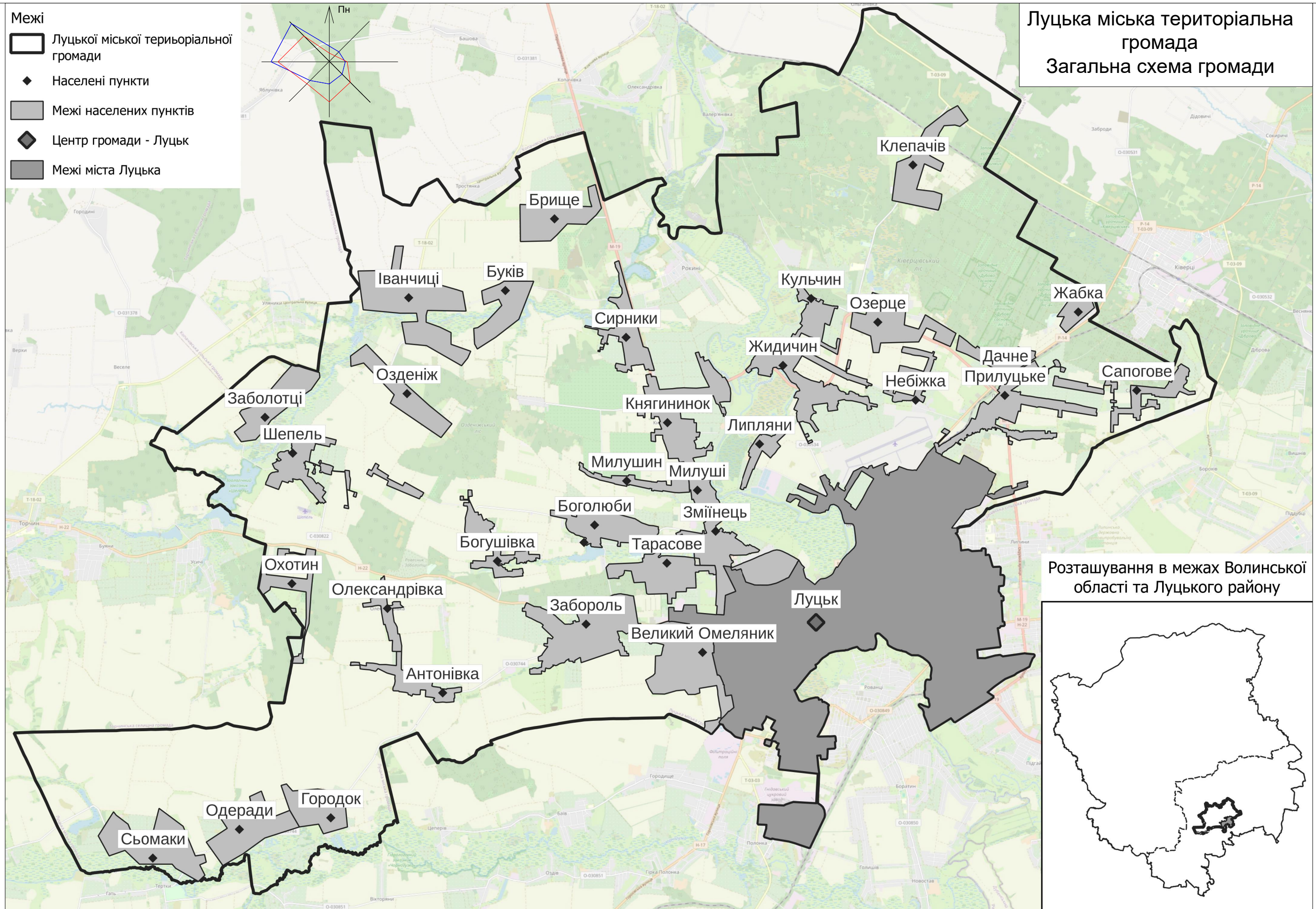

Рис.1. Взаємозв'язок і послідовність процесів оцінювання і прогнозування

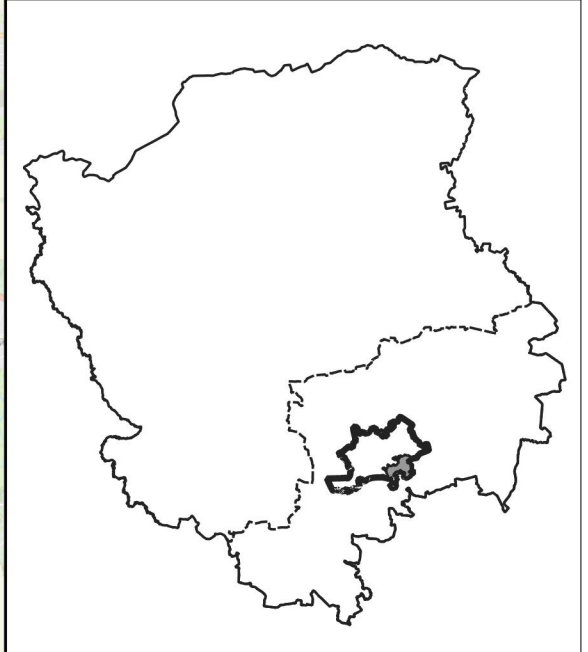
				МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА			
Виконав	Прізвище	Підпис	Дата	Реалізація сталого розвитку території (на прикладі Луцької територіальної громади)	Стадія	Маса	Масштаб
Керівник	Демченко Н.О.						
Консул-т					аркуш	2	аркушів 12
Зав.каф.	Алвостолова-Сосна Л.О.			Теоретичні основи сталого розвитку території			КНУБА кафедра МГ група МБГм-23-2

- Межі**
- Луцької міської територіальної громади
 - Населені пункти
 - Межі населених пунктів
 - Центр громади - Луцьк
 - Межі міста Луцька

Луцька міська територіальна громада
Загальна схема громади

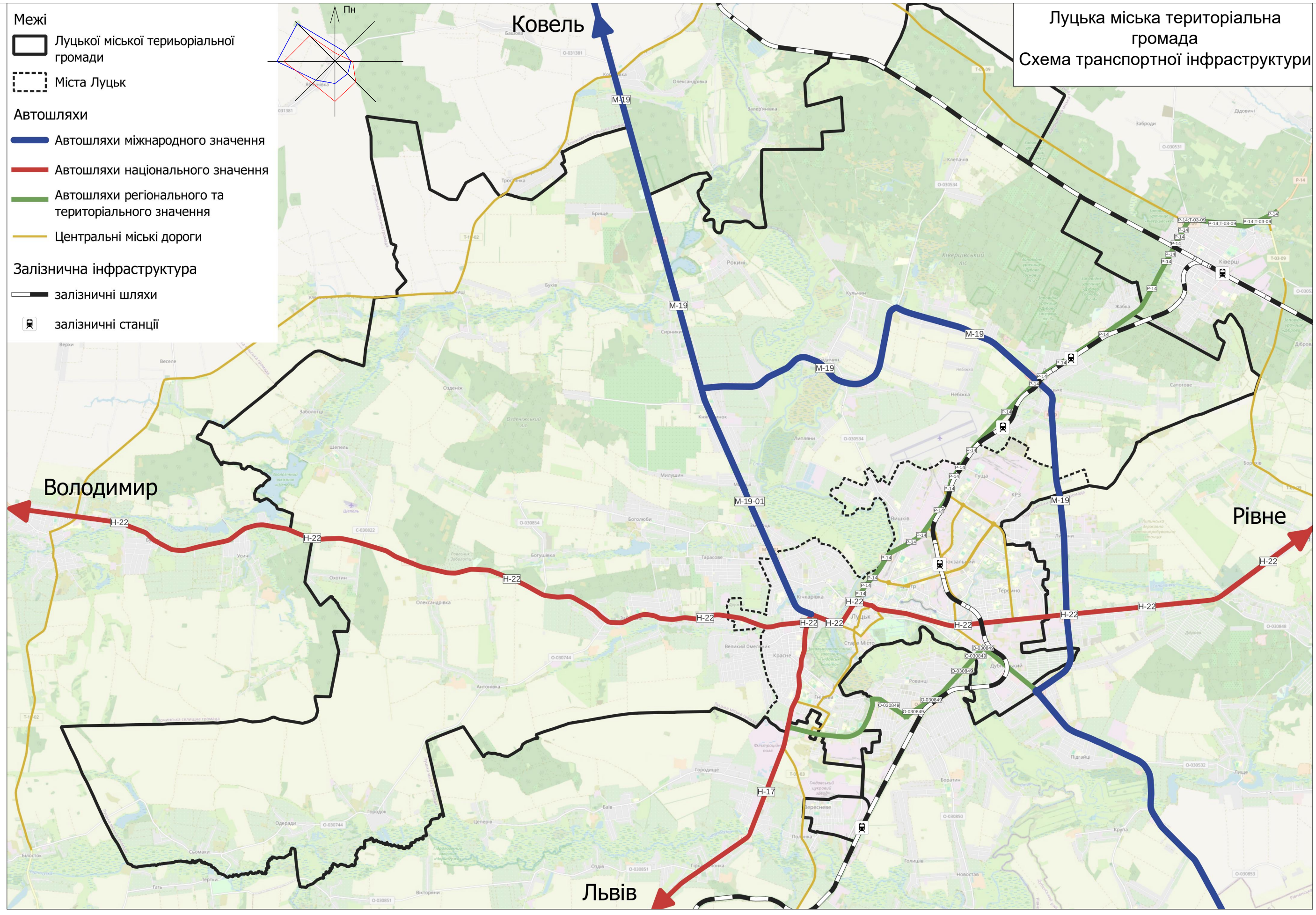
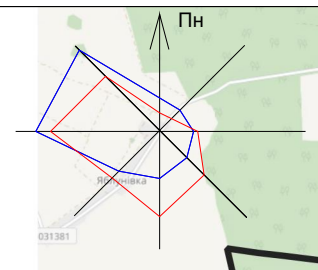
Розташування в межах Волинської області та Луцького району

				МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА		
Прізвище	Підпис	Дата	Реалізація сталого розвитку території (на прикладі Луцької територіальної громади)	Стадія	Маса	Масштаб
Виконав	Миронюк І.В.					
Керівник	Демченко Н.О.					
Консул-т				аркуш	3	аркушів 12
Зав.каф.	Алвостолова-Сосна Л.О.		Загальна схема громади			КНУБА кафедра МГ група МБГ м-23-2

Луцька міська територіальна громада
 Схема транспортної інфраструктури

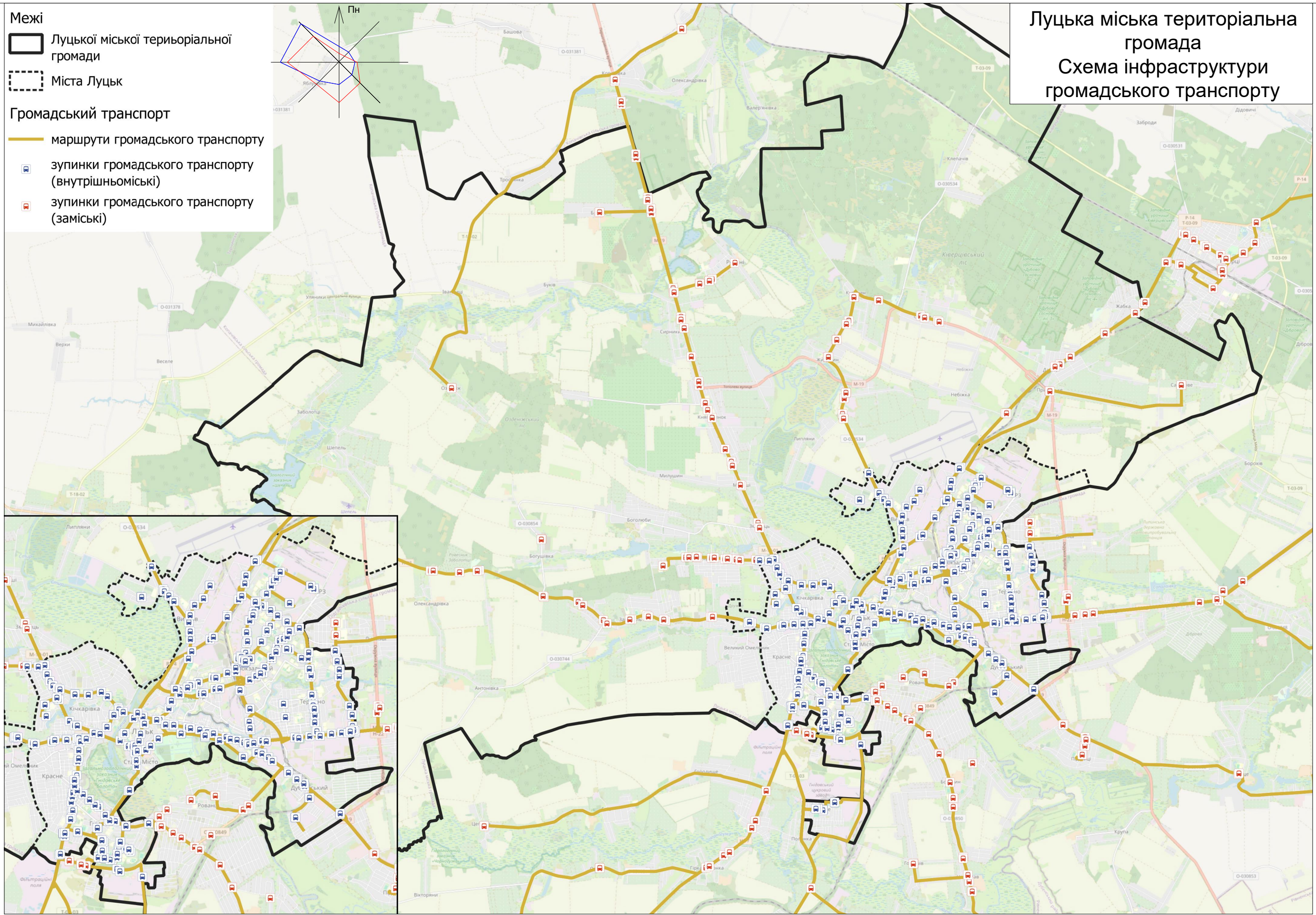
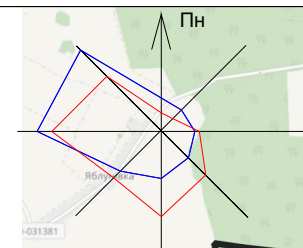
- Межі**
- Луцької міської територіальної громади
 - Міста Луцьк
- Автошляхи**
- Автошляхи міжнародного значення
 - Автошляхи національного значення
 - Автошляхи регіонального та територіального значення
 - Центральні міські дороги
- Залізнична інфраструктура**
- залізничні шляхи
 - залізничні станції

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА				Стадія	Маса	Масштаб
Виконав	Прізвище	Підпис	Дата	Реалізація сталого розвитку території (на прикладі Луцької територіальної громади)	аркуш 4	аркушів 12
Керівник	Демченко Н.О.					
Консул-т						
Зав.каф.	Алвостолова Сосна Л.О.					
Схема транспортної інфраструктури				КНУБА кафедра МІГ група МБГ м-23-2		

Луцька міська територіальна громада
 Схема інфраструктури громадського транспорту

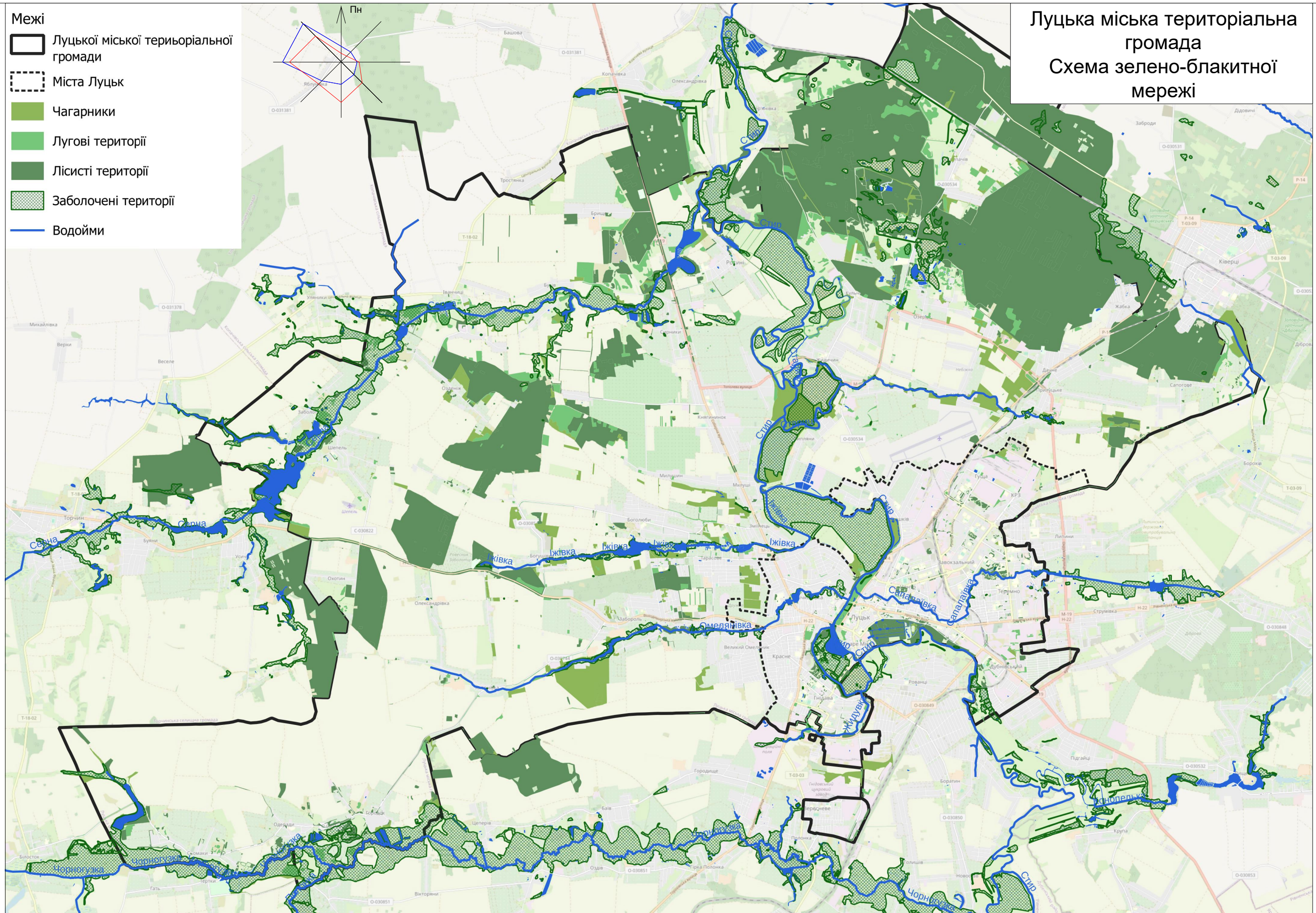
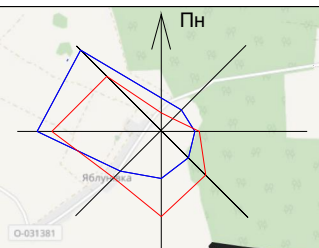
- Межі**
- Луцької міської територіальної громади
 - Міста Луцьк
- Громадський транспорт**
- маршрути громадського транспорту
 - зупинки громадського транспорту (внутрішньоміські)
 - зупинки громадського транспорту (заміські)

				МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА			
Виконав	Прізвище	Підпис	Дата	Реалізація сталого розвитку території (на прикладі Луцької територіальної громади)	Стадія	Маса	Масштаб
Керівник	Демченко Н.О.			Схеми інфраструктури громадського транспорту	аркуш	5	аркушів 12
Консул-т							
Зав.каф.	Алвостолова-Соса Л.О.						
				КНУБА	кафедра МІГ		
				група МБМ-23-2			

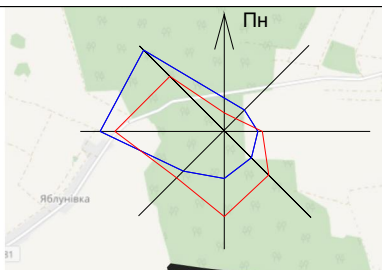
Луцька міська територіальна громада
 Схема зелено-блакитної мережі

- Межі
- Луцької міської територіальної громади
 - Міста Луцьк
 - Чагарники
 - Лугові території
 - Лісисті території
 - Заболочені території
 - Водойми

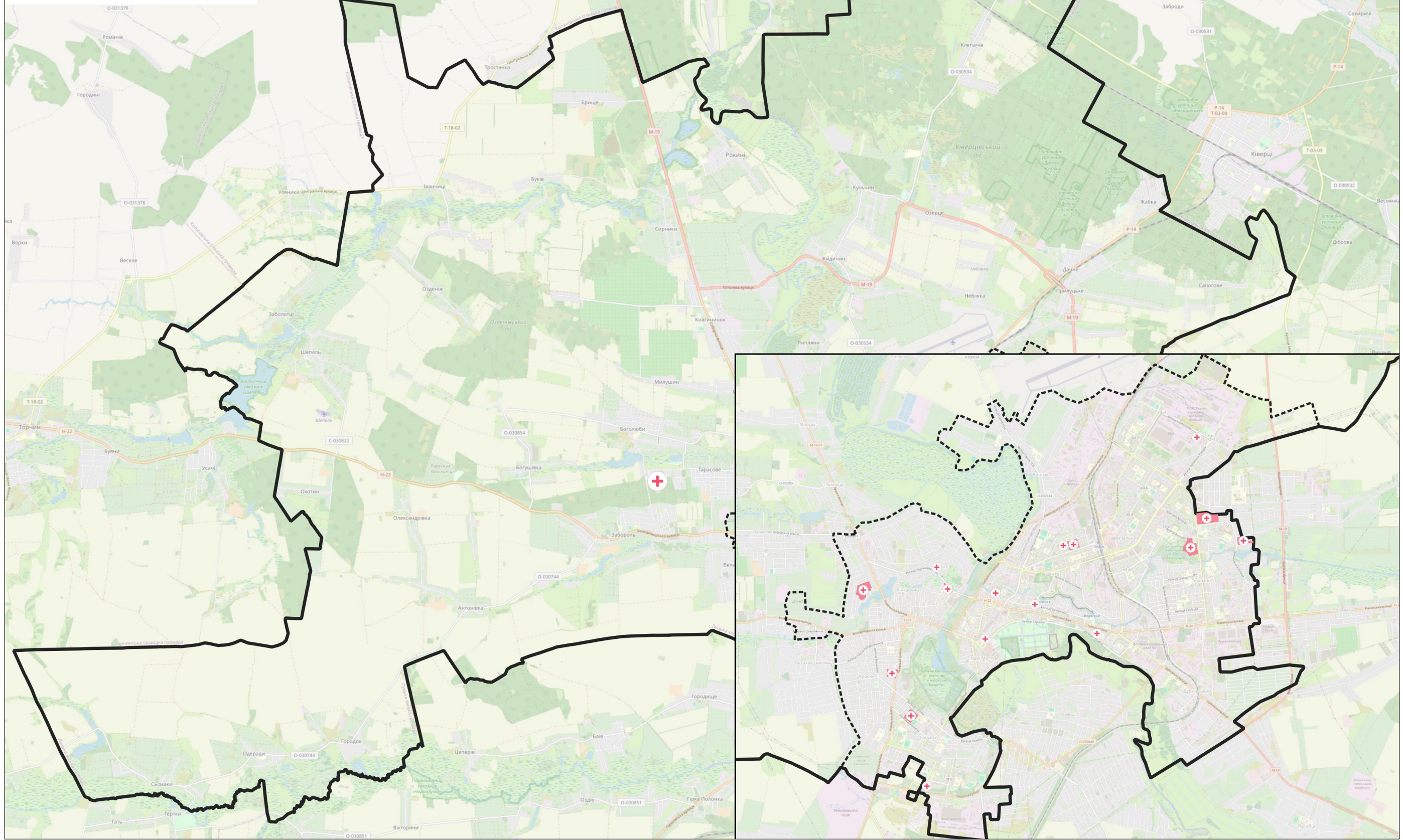

				МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА			
Виконав	Прізвище	Підпис	Дата	Реалізація сталого розвитку території (на прикладі Луцької територіальної громади)	Стадія	Маса	Масштаб
Керівник	Демченко Н.О.						
Консул-т					аркуш	6	аркушів 12
Зав.каф.	Алвостолова Сосна Л.О.			Схема зелено-блакитної мережі			КНУБА кафедра МГ група МБГ м-23-2

- Межі**
- Луцької міської територіальної громади
 - Міста Луцьк
 - Заклади охорони здоров'я

Луцька міська територіальна громада
Схема розміщення закладів охорони здоров'я

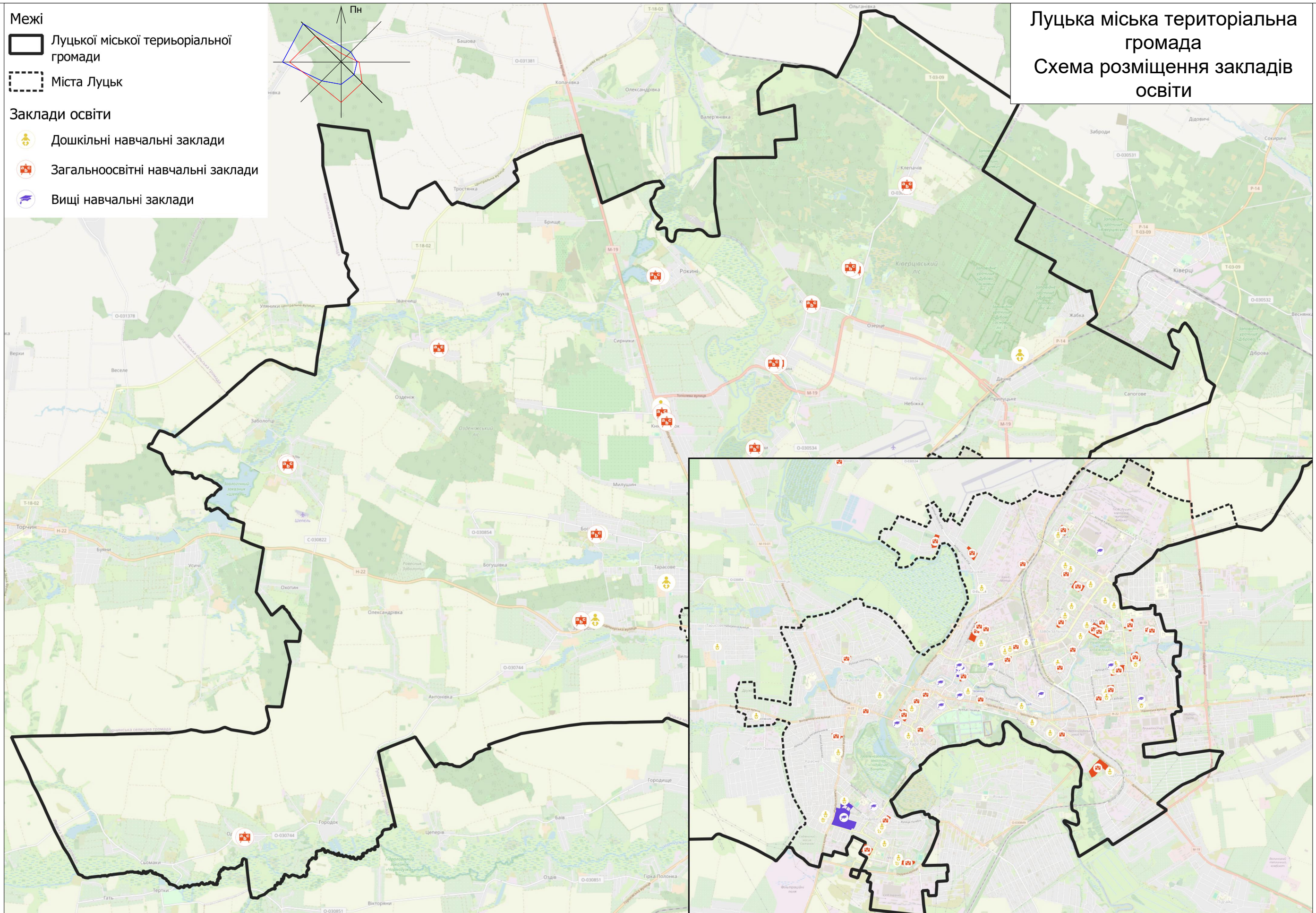

				МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА		
Прізвище	Підпис	Дата	Реалізація сталого розвитку території (на прикладі Луцької територіальної громади)	Стадія	Маса	Масштаб
Виконав	Миронюк І.В.			аркуш	7	аркушів 12
Керівник	Демченко Н.О.					
Консул-т			Схема розміщення закладів охорони здоров'я			
Зав.каф.	Алвостолова Соса Л.О.					

КНУБА
кафедра МІГ
група МБГ м-23-2

Луцька міська територіальна громада
Схема розміщення закладів освіти

- Межі**
- Луцької міської територіальної громади
 - Міста Луцьк
- Заклади освіти**
- Дошкільні навчальні заклади
 - Загальноосвітні навчальні заклади
 - Вищі навчальні заклади

				МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА		
Прізвище	Підпис	Дата	Реалізація сталого розвитку території (на прикладі Луцької територіальної громади)	Стадія	Маса	Масштаб
Виконав	Миронюк І.В.					
Керівник	Демченко Н.О.					
Консул-т				аркуш	8	аркушів 12
Зав.каф.	Алвостолова-Соса Л.О.		Схема розміщення закладів освіти			КНУБА кафедра МГ група МБГ м-23-2

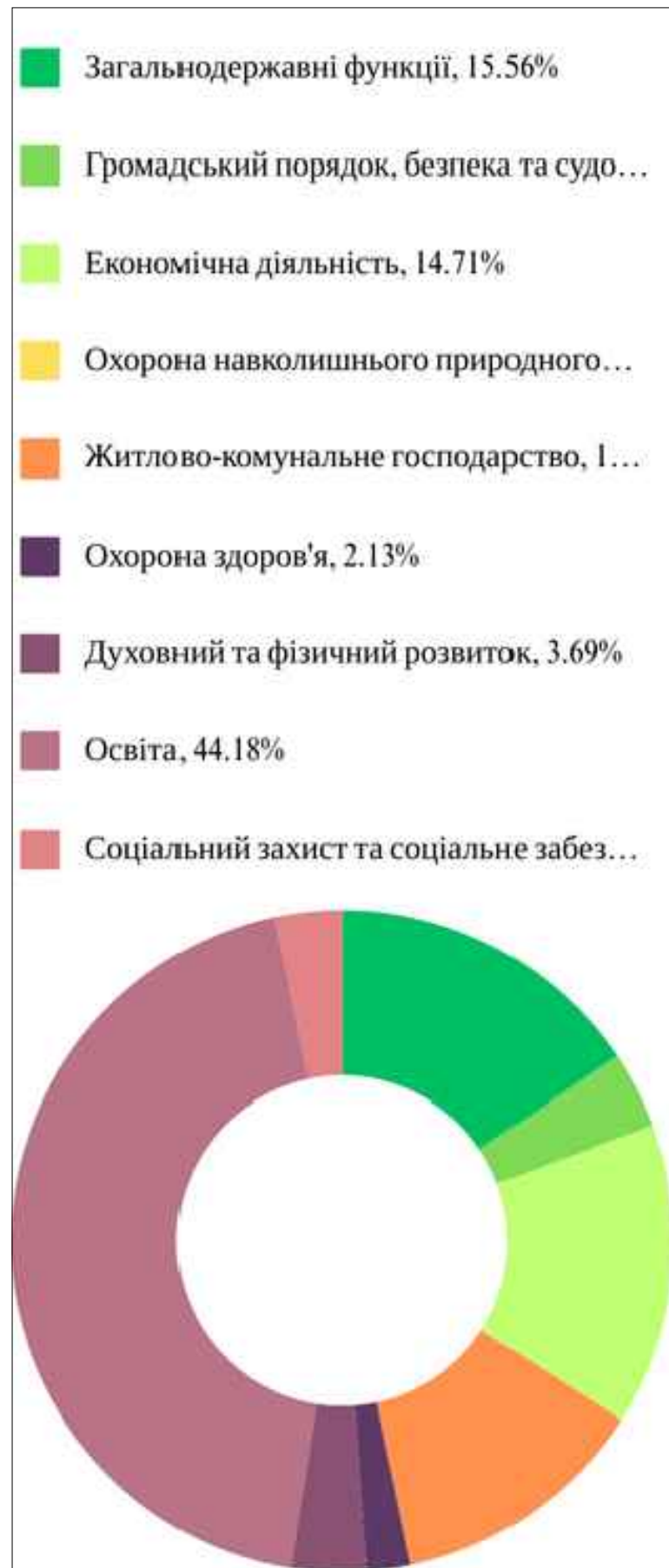

Рис.2. Структура бюджету за видатками, за 2023 р

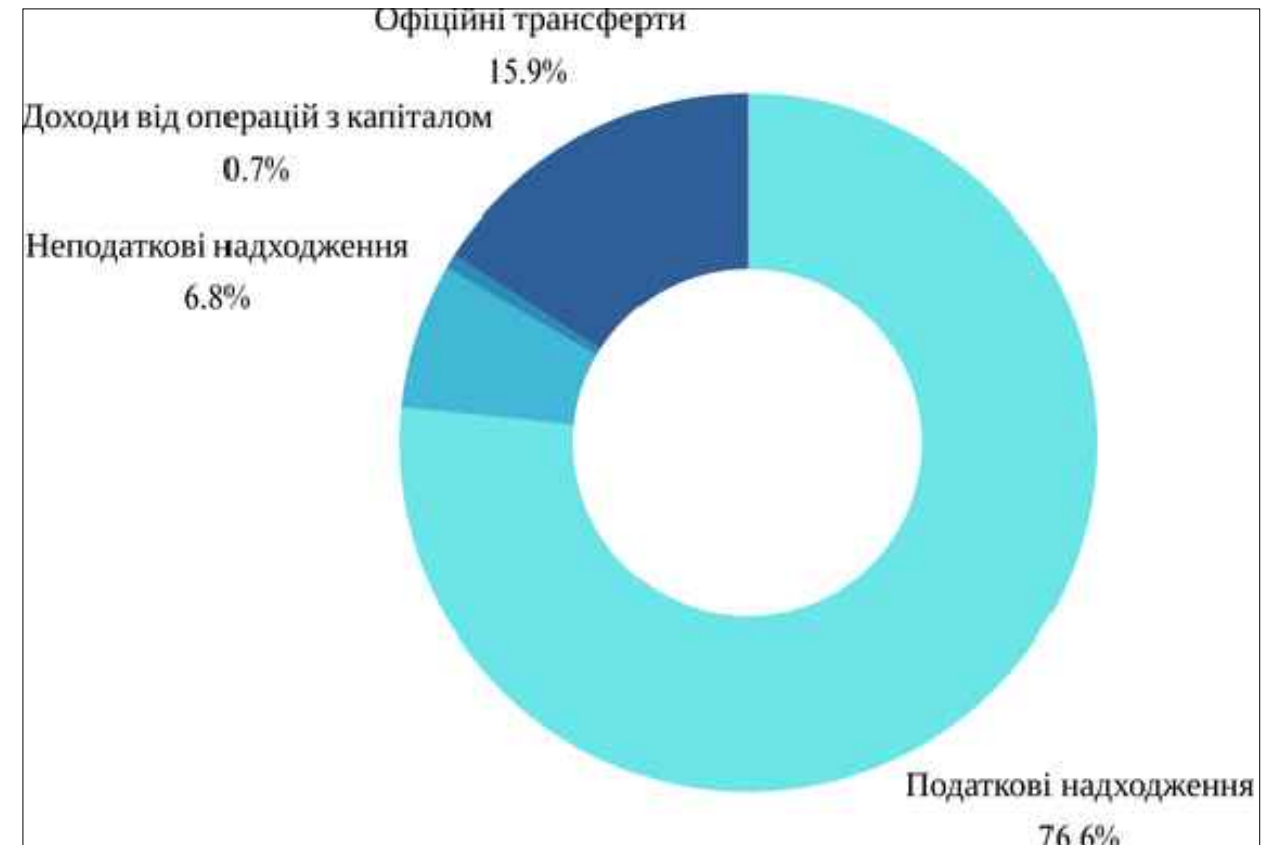

Рис.1. Структура бюджету за доходами, за 2023 р

Рис.3. Матриця SWOT - аналізу

				МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА			
Виконав	Прізвище	Підпис	Дата	Реалізація сталого розвитку території (на прикладі Луцької територіальної громади)	Стадія	Маса	Масштаб
Керівник	Демченко Н.О.						
Консул-т					аркуш	9	аркушів 12
Зав.каф.	Алвостольова-Соска Л.О.			Економічний аналіз Луцької територіальної громади. SWOT аналіз			КНУБА кафедра МГ група МБГм-23-2

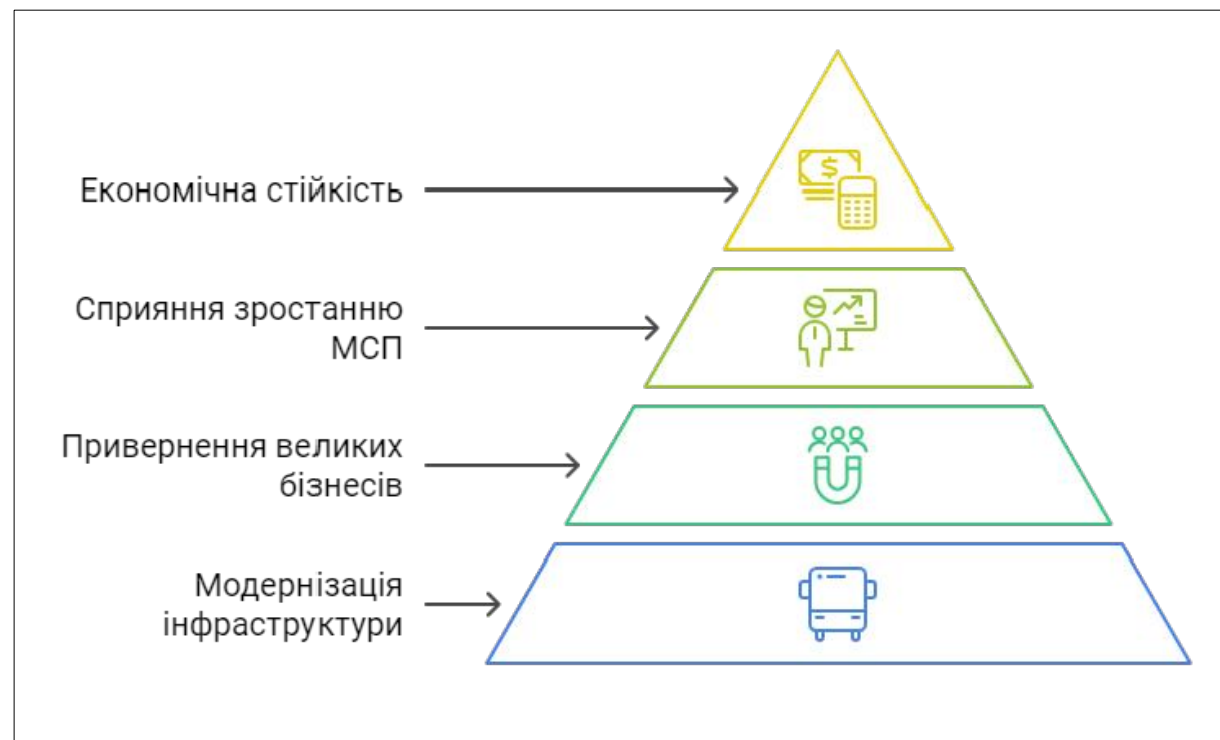

Рис.1. Стратегія економічного розвитку

Рис.2. Розвиток зв'язків в середині громади

Рис.3. Розвиток туризму та історичної спадщини

				МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА		
Прізвище	Підпис	Дата	Реалізація сталого розвитку території (на прикладі Луцької територіальної громади)	Стадія	Маса	Масштаб
Виконав	Миронюк І.В.					
Керівник	Демченко Н.О.					
Консул-т				аркуш	10	аркушів 12
Зав.каф.	Алвостолова-Сосна Л.О.		Стратегія розвитку Луцької територіальної громади		КНУБА	кафедра МГ
						група МБГм-23-2

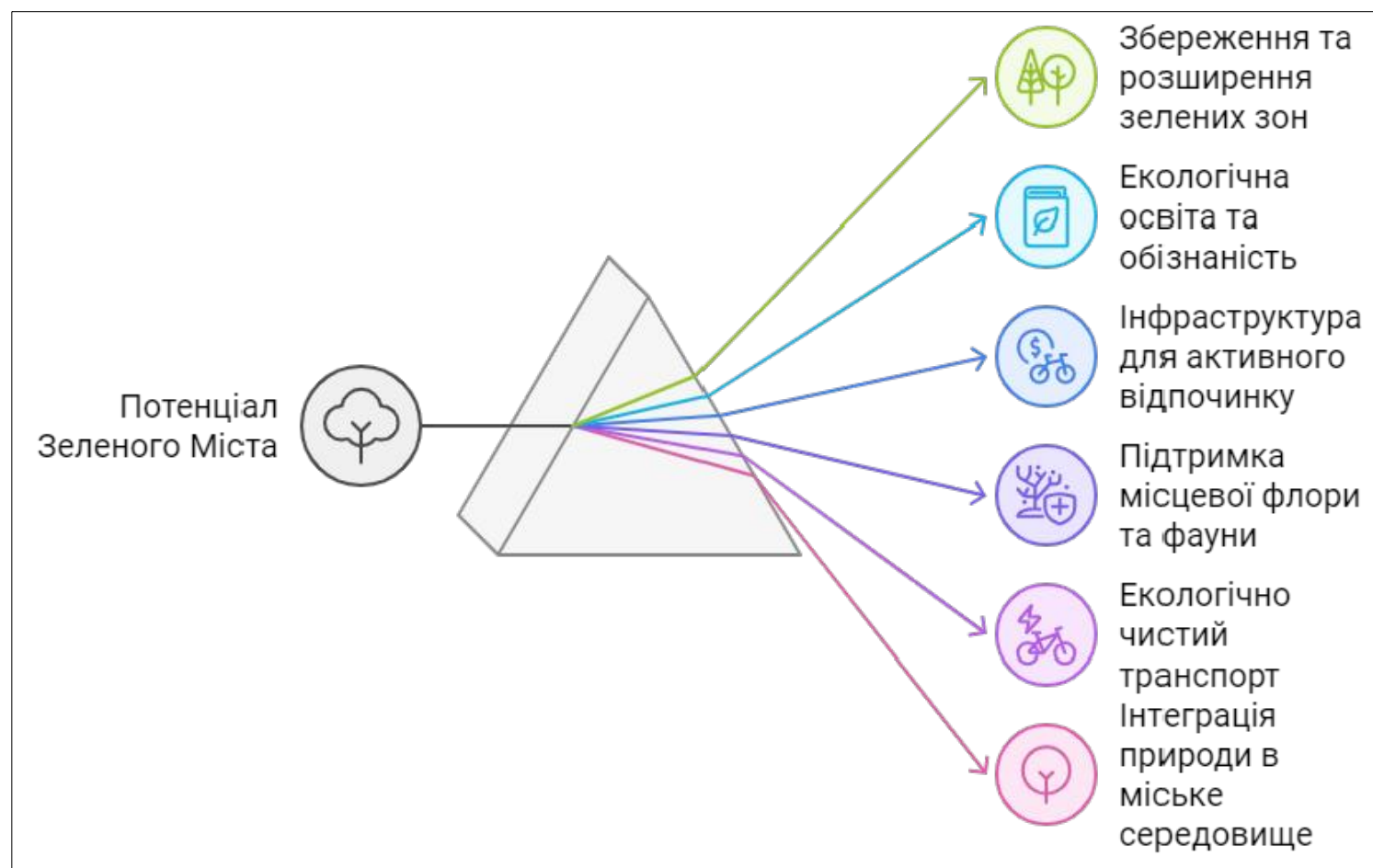

Рис.1. Потенціал Зеленого міста

Рис.2. Взаємодія з іншими громадами

				МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА		
				Стадія	Маса	Масштаб
Виконав	Прізвище	Підпис	Дата	Реалізація сталого розвитку території (на прикладі Луцької територіальної громади)		
Керівник	Демченко Н.О.					
Консул-т				аркуш	11	аркушів 12
Зав.каф.	Авдеевська-Сосна Л.О.			Стратегія розвитку Луцької територіальної громади		
				КНУБА кафедра МГ група МБГм-23-2		

Висновки

У магістерській роботі досліджено теоретичні аспекти сталого розвитку територій, включаючи концептуальні підходи до формування стратегій, методи оцінки та прогнозування соціально-економічного розвитку громад, а також особливості фінансування цих процесів.

У другому розділі проведено аналіз екологічно-економічного стану Луцької територіальної громади. Виявлено сильні та слабкі сторони розвитку, зокрема в екологічній, економічній та соціальній сферах, і проведено SWOT-аналіз, який засвідчив значний потенціал громади в таких секторах, як туризм, культура та екологія.

Третій розділ присвячено розробці стратегії соціально-економічного розвитку Луцької громади з урахуванням викликів війни та потреб у післявоєнному відновленні. Пропозиції охоплюють розвиток економіки, інфраструктури, туризму, культурної спадщини та зелених ініціатив, що сприяють сталому розвитку громади.

Таким чином, робота акцентує увагу на важливості системного підходу, стратегічного планування та ефективного використання ресурсів для вирішення актуальних соціальних, економічних та екологічних проблем громади.

				МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА		
				Стадія	Маса	Масштаб
Виконав	Прізвище	Підпис	Дата	Реалізація сталого розвитку території (на прикладі Луцької територіальної громади)		
Керівник	Демченко Н.О.					
Консул-т				аркуш 12	аркушів 12	
Зав.каф.	Алвостолова-Сосса Л.О.			Висновки		
				КНУБА кафедра МГ група МБГм-23-2		